

คู่มือ

การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม

ประจำปี 2560

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
กระทรวงคมนาคม
มีนาคม 2560

คู่มือเล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องแก่ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัย ในภาคคมนาคม ของกระทรวงคมนาคม โดยมีข้อมูลต่างๆ ประกอบด้วยประเภทของการฝึกซ้อม กระบวนการการฝึกซ้อม ขั้นตอนการออกแบบการฝึกซ้อม การปฏิบัติงานตามกระบวนการฝึกซ้อม รูปแบบ การประเมินผลการฝึกซ้อม กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเหตุฉุกเฉิน การจัดการสาธารณภัย และการจัดการภัยคุกคามด้านความมั่นคง

เนื้อหาภายในคู่มือเล่มนี้เป็นการบูรณาการข้อมูลจากเอกสารของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย กรมการสรรพกำลังกลาโหม กระทรวงกลาโหม สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และประสบการณ์ที่ผู้เขียนได้รับจากการเข้าร่วมการฝึกซ้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย และงานด้านความมั่นคง ทั้งในภาคพลเรือนและทหาร รวมทั้งประสบการณ์จากการจัด ฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคการขนส่ง ของกระทรวงคมนาคม (ปี พ.ศ. 2553, 2555, 2556) ดังนั้น แนวทางการจัดการฝึกซ้อมที่นำเสนอในคู่มือเล่มนี้จึงเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับการนำมาใช้เป็นคู่มือ สำหรับผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม ของกระทรวงคมนาคม ประจำปี 2560

ที่ปรึกษา

นายสฤกษ์พงศ์ บริบูรณ์สุข	ผู้อำนวยการสำนักแผนความปลอดภัย สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
นายพรชัย พัฒนาพงษ์สถิตย์	หัวหน้ากลุ่มบริหารความมั่นคงด้านการขนส่ง สำนักแผนความปลอดภัย สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

ผู้เขียนและเรียบเรียง

นางสาวสุชารัตน์ ศรีธีระวิโรจน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กลุ่มบริหารความมั่นคงด้านการขนส่ง สำนักแผนความปลอดภัย สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
--------------------------------	---

เผยแพร่ครั้งที่ 1 มีนาคม 2560 (ใช้ประกอบการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม ของกระทรวงคมนาคม ประจำปี 2560)

สารบัญ

บทที่		หน้า
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 วัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อม	1
	1.2 ประเภทของการฝึกซ้อม	2
	1.3 ประโยชน์ของการฝึกซ้อม	3
	1.4 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2	กระบวนการฝึกซ้อม	7
	2.1 กระบวนการจัดการฝึกซ้อมตามลำดับของกิจกรรม	7
	2.2 กระบวนการจัดการฝึกซ้อมตามภารกิจ	8
	2.3 รายละเอียดภายในกระบวนการจัดการฝึกซ้อม	8
	2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องในการฝึกซ้อม	11
บทที่ 3	ขั้นตอนการออกแบบการฝึกซ้อม	12
	3.1 ขั้นตอนที่ 1 : การประเมินความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกซ้อม	12
	3.2 ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขตของการฝึกซ้อม	13
	3.3 ขั้นตอนที่ 3 : การกำหนดเป้าประสงค์ของการฝึกซ้อม	14
	3.4 ขั้นตอนที่ 4 : การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกซ้อม	14
	3.5 ขั้นตอนที่ 5 : การจัดทำคำบรรยายสถานการณ์	15
	3.6 ขั้นตอนที่ 6 : การเขียนเหตุการณ์หลักและรายละเอียดของเหตุการณ์	16
	3.7 ขั้นตอนที่ 7 : การจัดทำรายการการปฏิบัติที่คาดหวัง	17
	3.8 ขั้นตอนที่ 8 : การเตรียมข้อความ/โจทย์สถานการณ์	17
บทที่ 4	การปฏิบัติงานตามกระบวนการฝึกซ้อม	19
	4.1 ขั้นตอนที่ 1 : การเตรียมการก่อนการฝึกซ้อม	19
	4.2 ขั้นตอนที่ 2 : การประชุมเตรียมการและแบ่งมอบภารกิจ	20
	4.3 ขั้นตอนที่ 3 : ดำเนินการฝึกซ้อม	20
	4.4 ขั้นตอนที่ 4 : รายงานสรุปผลการฝึกซ้อม	21

บทที่ 5	คู่มือผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม (Player Handbook)	24
5.1	วัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อม	24
5.2	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการแบ่งกลุ่มภารกิจ	24
5.3	การกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละภารกิจตามสถานการณ์สมมติ	29
5.4	รูปแบบการฝึกซ้อม	30
5.5	สถานการณ์สมมติเพื่อการฝึกซ้อม	31
5.6	สถานที่ที่ใช้ในการฝึกซ้อม	31
5.7	การดำเนินการฝึกซ้อม	32
5.8	หมายเลขโทรศัพท์หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล และมูลนิธิ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี	36
5.9	ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกซ้อม	38

ภาคผนวก ก การกำหนดบทบาทในสถานการณ์สมมติ

ภาคผนวก ข แผนผังการประสานเพื่อการฝึกซ้อม

ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบประเมินผลการฝึกซ้อม

ภาคผนวก ง กฎหมาย นโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก จ บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม

บรรณานุกรม

ประเทศไทยเผชิญกับความเสี่ยงแนวโน้มการเกิดสถานการณ์ความมั่นคงและสาธารณสุขขนาดใหญ่ รัฐบาลจึงตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีการจัดเตรียมความพร้อมของประเทศในแต่ละสถานการณ์ที่เกิดขึ้นให้เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลา โดยปัจจุบันภัยพิบัติทางธรรมชาติ และภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่ มีแนวโน้มรุนแรงและขยายวงกว้างครอบคลุมและส่งผลกระทบต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนในหลายพื้นที่

กระทรวงคมนาคมซึ่งมีหน้าที่ด้านการขนส่ง ธุรกิจการขนส่ง การวางแผนจราจร และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม ได้รับมอบหมายตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558-2564 นโยบายเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2548 ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2557-2561 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมเผชิญกับสาธารณสุข ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉิน ตั้งแต่ในภาวะปกติ ตลอดจนให้มีการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วทั้งในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม มีเป้าหมายเพื่อทดสอบความสามารถในการปฏิบัติการของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทดสอบนโยบาย แผน หรือแนวทางการปฏิบัติของหน่วยงานหากเกิดเหตุการณ์ขึ้นจริง รวมทั้งยังเป็นการทดสอบแนวทางการปฏิบัติให้ประสานสอดคล้องกันอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันยังทำให้ทราบถึงจุดบกพร่อง และช่องว่างในการปฏิบัติงาน อันนำไปสู่การปรับปรุงแผนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม คู่มือเล่มนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบถึงองค์ประกอบในภาพรวมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อม

1.1 วัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อม

- (1) เพื่อทดสอบ และประเมินความพร้อมของนโยบาย แผน และกระบวนการดำเนินงานในการตอบโต้ต่อสถานการณ์เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน
- (2) เพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องของนโยบาย แผน กระบวนการดำเนินงาน การสื่อสารและการประสานงานระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งศักยภาพในการจัดการ ทรัพยากร และบุคลากร
- (3) เพื่อให้ทราบถึงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน
- (4) เพื่อเสริมสร้างโอกาสในการพัฒนาองค์ความรู้ และประสบการณ์จากการฝึกซ้อม อันนำมาสู่การเกิดทักษะในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของบุคลากร
- (5) เพื่อฝึกฝนให้เจ้าหน้าที่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างชัดเจน รวมทั้งได้ทบทวนองค์ความรู้ ทักษะการทำงาน และพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน

1.2 ประเภทของการฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมมีรูปแบบหลากหลายประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ขนาด ขอบเขต ความซับซ้อน และวิธีการ สามารถแบ่งรูปแบบการฝึกซ้อมฯ ได้ ดังนี้

(1) การฝึกซ้อมแผนบนโต๊ะ (Table Top Exercise: TTX)

เป็นการฝึกซ้อมแผนมุ่งเน้นการระบุดูแลเชิง จุดอ่อน รวมทั้งการทำความเข้าใจแผน นโยบาย ข้อตกลงความร่วมมือ และขั้นตอนการปฏิบัติที่ใช้อยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การอภิปรายกลุ่ม แบบไม่เป็นทางการบนพื้นฐานของสถานการณ์สมมติที่กำหนดขึ้นโดยมีวิทยากรกระบวนการ (Facilitators) เป็นผู้นำการอภิปรายให้เป็นไปตามแนวทางและวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อม ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมในการฝึกซ้อมมักเป็นเจ้าหน้าที่ระดับสูง เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ หรือบุคลากรหลักในเรื่องนั้นๆ ข้อดีของการฝึกซ้อมแผนบนโต๊ะคือไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจึงเป็นรูปแบบการฝึกซ้อมที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพ และสามารถทดสอบแผน นโยบาย และขั้นตอนการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมยังสามารถฝึกซ้อมในการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์สมมติที่กำหนดในสถานะที่ไม่กดดัน

(2) การฝึกซ้อมในที่บังคับการ (Command Post Exercise: CPX)

เป็นการฝึกซ้อมโดยใช้การอภิปรายกลุ่มแบบไม่เป็นทางการบนพื้นฐานของสถานการณ์สมมติที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้สำหรับฝึกด้านการวิเคราะห์ วางแผน และการวินิจฉัยสั่งการ แก่เจ้าหน้าที่และผู้นำ ข้อดีของการฝึกซ้อมในที่บังคับการคือไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจึงเป็นรูปแบบการฝึกซ้อมที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพ และสามารถทดสอบแผน นโยบาย และการวินิจฉัยสั่งการได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ การฝึกซ้อมในที่บังคับการจะมีการนำเสนอปัญหาที่ซับซ้อนและสมจริง

(3) การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่ (Functional Exercise: FEX)

เป็นกิจกรรมการฝึกซ้อมของหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงานเพื่อทดสอบหรือประเมินขีดความสามารถของบุคคล และบทบาทหน้าที่ (Function) ที่ใช้ในการตอบโต้ต่อสถานการณ์ที่สมมติขึ้น โดยเน้นการฝึกซ้อมแผน นโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และเจ้าหน้าที่ในการสั่งการและควบคุม ทั้งนี้ ในการฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่นั้นการเคลื่อนย้ายบุคลากรและทรัพยากรจะถูกสมมติขึ้น วัตถุประสงค์หลักของการฝึกซ้อมแบบนี้ก็เพื่อที่จะนำแผนและขั้นตอนการปฏิบัติ ไปปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขเฉพาะในแต่ละบทบาทหน้าที่ โดยที่จะสมมติการปฏิบัติการในขอบเขตของบทบาทหน้าที่นั้นๆ ด้วยการนำเสนอปัญหาที่ซับซ้อนและสมจริง

(4) การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full-scale Exercise: FSX)

เป็นการฝึกซ้อมที่มีความซับซ้อนและใช้ทรัพยากรมากที่สุดในบรรดาการฝึกซ้อมรูปแบบอื่นๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับบุคลากรจากหลากหลายหน่วยงานและหลายระดับ โดยมีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร และบุคลากรเพื่อตอบโต้ต่อสถานการณ์จริง การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบสามารถทดสอบการตอบโต้และบรรเทาเหตุฉุกเฉินในหลายแง่มุม โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามแผน นโยบาย และขั้นตอนกระบวนการที่พัฒนาหรือกำหนดขึ้นจาก TTX หรือ CPX เหตุการณ์ต่างๆ นำเสนอโดยใช้บทสถานการณ์สมมติในการฝึกซ้อม (Script Exercise Scenario) นอกจากนี้ ในการจัด FSX นั้นจะกำหนดเวลาจริง (Real Time) และอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่กดดันเหมือนเหตุการณ์จริง ดังนั้น เจ้าหน้าที่และทรัพยากรจึงต้องมี

การเคลื่อนย้ายไปยังพื้นที่เกิดเหตุการณ์ซึ่งจัดไว้สำหรับปฏิบัติการ ด้วยเหตุนี้ FSX จึงเป็นการฝึกซ้อมที่ใช้ในการประเมินแผน ขั้นตอนการปฏิบัติ รวมทั้งการประสานการปฏิบัติในการตอบโต้เหตุการณ์ภายใต้เงื่อนไขภาวะวิกฤติ

1.3 ประโยชน์ของการฝึกซ้อม

(1) ทำให้ทราบจุดบกพร่อง และข้อด้อยของแผนที่มียู่ และสามารถกำหนดนโยบาย แนวทาง มาตรการ เพื่อแก้ไขหรืออุดช่องว่างของแผน ซึ่งจะทำให้แผนได้รับการปรับปรุงและเป็นเครื่องมือ ในการตอบโต้ และรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การฝึกซ้อมเป็นการปฏิบัติการร่วมกันของหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงาน ดังนั้น การฝึกซ้อมจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการทดสอบความราบรื่นในการปฏิบัติงานร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ หากการปฏิบัติการร่วมกันในขณะการฝึกซ้อมมีความขัดแย้ง หรือมีอุปสรรค ทั้งในเชิงนโยบาย หรือแนวทางการปฏิบัติก็จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบปัญหา และนำไปสู่การแก้ไขข้อขัดข้องเพื่อลดปัญหาเหล่านั้นให้หมดไป

(3) การฝึกซ้อมเป็นการดำเนินการหรือปฏิบัติร่วมกันจากหลากหลายฝ่ายหรือภารกิจซึ่งมีการมอบหมายหน้าที่ในแต่ละด้าน ดังนั้น การฝึกซ้อมจึงเป็นการยืนยันบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในภารกิจของแต่ละฝ่ายที่ชัดเจน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความสอดคล้อง สอดประสานกันอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อนและสับสน

(4) การฝึกซ้อมก่อให้เกิดการประเมินความพร้อมในเรื่องทรัพยากรทั้งด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ฯลฯ ดังนั้น การฝึกซ้อมจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบความต้องการทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ รวมทั้งสมรรถนะและศักยภาพของทรัพยากร (Specification Requirement)

(5) การฝึกซ้อมทำให้ทราบความต้องการในมิติการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้วย กล่าวคือ ความต้องการการฝึกอบรม (Training Need) เนื่องจากการฝึกซ้อมจะทำให้ทราบจุดอ่อน ข้อบกพร่อง ในการปฏิบัติของบุคลากร หากปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากการขาดศักยภาพของบุคลากรในเรื่องใด ก็จะทำให้ทราบว่าหน่วยงานจำเป็นต้องฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรในส่วนงานหรือภารกิจใด

(6) การฝึกซ้อมเป็นการทดสอบความพร้อมของแผน แนวทางการปฏิบัติการในการตอบโต้ ต่อสถานการณ์นั้นๆ ดังนั้น หากมีประเด็นที่เป็นจุดอ่อน หรือจุดบกพร่องของแผน ผลจากการฝึกซ้อม จะสะท้อนปัญหาและเป็นประเด็นนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนา ให้แผนหรือแนวทางการปฏิบัติดังกล่าว มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้จริงต่อไป

(7) การฝึกซ้อมช่วยเสริมสร้างให้เกิดการทำงานเป็นทีม (Teamwork) ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ ลดความขัดแย้ง

อาจกล่าวได้ว่าการฝึกซ้อมมีความสำคัญต่อการจัดการสาธารณภัยใน 2 มิติสำคัญ คือ

1) มิติตัวบุคคล การฝึกซ้อมก่อให้เกิดการเรียนรู้และฝึกอบรมของแต่ละบุคคล (Individual training) กล่าวคือ การฝึกซ้อมทำให้บุคลากรฝึกฝนบทบาทหน้าที่ และเรียนรู้ประสบการณ์ในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้น และ **2) มิติตัวระบบ** การฝึกซ้อมก่อให้เกิดการพัฒนาเชิงระบบ (System Improvement)

กล่าวคือ การฝึกซ้อมทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการประสานงาน กลไก และหน่วยงานในการจัดการเหตุฉุกเฉินด้วยเช่นกัน

1.4 นิยามศัพท์

คำนิยามของคำศัพท์เฉพาะที่มีความเกี่ยวข้องกับคู่มือเล่มนี้ นำมาจากแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) กระทรวงมหาดไทย และแผนพนักำลึงและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ (กระทรวงกลาโหม และสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ) ดังนี้

ภัย (Hazard) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดจากธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ที่อาจนำมาซึ่งความสูญเสียต่อชีวิต ทรัพย์สิน ตลอดจนทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ภัยคุกคาม (Threat) หมายถึง การกระทำใดๆ ด้วยการข่มขู่ ชูเชิญให้वादกลัว เตือนร้อน จำกัดสิทธิเสรีภาพ ทำให้ชีวิตทรัพย์สินตกอยู่ในภาวะอันตราย และ/หรือขัดขวาง หน่วงเหนี่ยวการดำเนินการไม่ให้ดำเนินไปได้ตามปกติ

ภัยด้านความมั่นคง (Security Threat) หมายถึง ภัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ เช่น ภัยจากการก่อวินาศกรรม ภัยจากการก่อการร้าย ภัยทางอากาศ การก่อจลาจล ภัยจากการสู้รบ และภัยจากการสงคราม เป็นต้น

การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) หมายถึง การจัดระบบและบริหารจัดการทรัพยากรและความรับผิดชอบเพื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินทุกรูปแบบ

การเตรียมความพร้อม (Preparedness) หมายถึง ความพยายามในการเตรียมการรับมือกับสาธารณภัย มุ่งเน้นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้คนมีความสามารถในการคาดการณ์ เผชิญเหตุ และจัดการกับผลกระทบจากสาธารณภัยอย่างเป็นระบบ หากมีการเตรียมความพร้อมได้ดีจะทำให้สามารถดำเนินการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมทั้งในช่วงก่อน ระหว่าง และหลังการเกิดสาธารณภัย และเพิ่มโอกาสในการรักษาชีวิตให้ปลอดภัยจากเหตุการณ์สาธารณภัยได้มากขึ้น

การบัญชาการ (Command) หมายถึง การทำหน้าที่อำนวยการ สั่งการหรือการควบคุมโดยอาศัยอำนาจที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย กฎระเบียบหรืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบ

การบัญชาการร่วม (Unified Command) หมายถึง การประยุกต์ใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์เมื่อมีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดการเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นมากกว่าหนึ่งหน่วยงาน หรือเมื่อเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นขยายตัวข้ามขอบเขตอำนาจหน้าที่ทางการเมือง หน่วยงานต่างๆ จะทำงานร่วมกันผ่านตัวแทนของแต่ละหน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกในหน่วยบัญชาการร่วม มีหน้าที่หลักในการกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ร่วม และจัดทำแผนเผชิญเหตุที่จะใช้ร่วมกันเพียงแผนเดียว

การบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command) หมายถึง หน่วยบัญชาการที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในภาพรวม และประกอบด้วยผู้บัญชาการเหตุการณ์ และเจ้าหน้าที่สนับสนุนที่ได้รับการมอบหมาย

การป้องกัน (Prevention) หมายถึง มาตรการหรือแนวทางต่างๆ เพื่อช่วยจัดผลกระทบเชิงลบจากเหตุการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดกับบุคคลหรือทรัพย์สินให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง ครอบคลุมถึงมาตรการเชิงโครงสร้างและมาตรการที่ไม่ใช่เชิงโครงสร้าง

การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Exercise) หมายถึง การจำลองสถานการณ์เพื่อฝึกฝนทักษะหรือซักซ้อมกระบวนการการดำเนินงานที่ได้วางแผนไว้ เป็นแบบฝึกหัดเพื่อให้ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉินได้ฝึกซ้อมขั้นตอนปฏิบัติที่จำเป็น ทำให้มีทักษะสามารถใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งช่วยให้พร้อมปฏิบัติงานได้จริงหากเกิดสาธารณภัยขึ้น

การเผชิญเหตุ (Response) หมายถึง มาตรการหรือการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ควรเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและทันทั่วถึงเพื่อรักษาชีวิตและให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ขึ้นพื้นฐานแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์สาธารณภัย เช่น การกู้ชีพกู้ภัย การปฐมพยาบาล การแจกจ่ายยารักษาและสิ่งของบรรเทาทุกข์ การบัญชาการในเหตุการณ์ฉุกเฉิน การประสานงานเพื่อลำเลียงผู้ป่วย การบริหารจัดการศูนย์อพยพ

การฟื้นฟู (Recovery) หมายถึง การปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีพ และสภาวะวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นกว่าเก่าตามความเหมาะสม โดยการนำเอาปัจจัยต่างๆ ในการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเข้ามาช่วยในการฟื้นฟูด้วย

การอพยพ (Evacuation) หมายถึง การเคลื่อนย้าย การกระจาย และการนำพลเรือนออกจากพื้นที่อันตราย หรือพื้นที่ที่อาจเป็นอันตรายอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนและมีการกำกับดูแล รวมถึงการรับรองและการดูแลบุคคลเหล่านี้ในสถานที่ปลอดภัยด้วย

ขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure : SOP) หมายถึง วิธีการที่ได้กำหนดหรือจัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามอย่างเป็นกิจวัตรในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander) หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้น รับผิดชอบการพัฒนากลยุทธ์และยุทธวิธี รวมทั้งการสั่งใช้และการจัดส่งทรัพยากร ผู้บัญชาการเหตุการณ์มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบโดยรวมต่อการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน และรับผิดชอบการจัดการการปฏิบัติการตอบโต้เหตุฉุกเฉินในสถานที่เกิดเหตุทั้งหมด

ผู้อำนวยการ (Director) หมายถึง ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

แผนเผชิญเหตุ (Incident Action Plan) หมายถึง แผนซึ่งจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือสิ่งด้วยวาจา ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ทั่วไปที่สะท้อนหรือแสดงถึงกลยุทธ์ในภาพรวมสำหรับการจัดการเหตุฉุกเฉิน อาจรวมถึงการกำหนดทรัพยากรที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน ภารกิจที่มอบหมาย และข้อมูลข่าวสารสำหรับการจัดการเหตุฉุกเฉินระหว่างช่วงระยะเวลาการปฏิบัติการช่วงหนึ่งหรือหลายช่วง

ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System : ICS) หมายถึง แนวทางในการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภัยทุกประเภทอย่างมีมาตรฐานในพื้นที่เกิดเหตุ ตั้งแต่เหตุฉุกเฉินขนาดเล็กไปจนถึงเหตุฉุกเฉินที่มีความซับซ้อน โดยผู้ปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการร่วมกันได้ภายใต้การบัญชาการแบบรวมศูนย์ โดยปกติมีการจัดโครงสร้างระบบเพื่อ

การปฏิบัติงานใน 5 สายงานหลัก คือ ส่วนบัญชาการ (command) ส่วนปฏิบัติการ (operation) ส่วนแผนงาน (planning) ส่วนสนับสนุนกำลังบำรุงหรือโลจิสติกส์ (logistics) และส่วนการเงิน/การบริหารจัดการ (finance/administration) ซึ่งมีความยืดหยุ่นในการปรับลดหรือขยายส่วนงานที่อาจจำเป็นหรือไม่จำเป็นต้องใช้งานขึ้นอยู่กับลักษณะของเหตุการณ์นั้นๆ

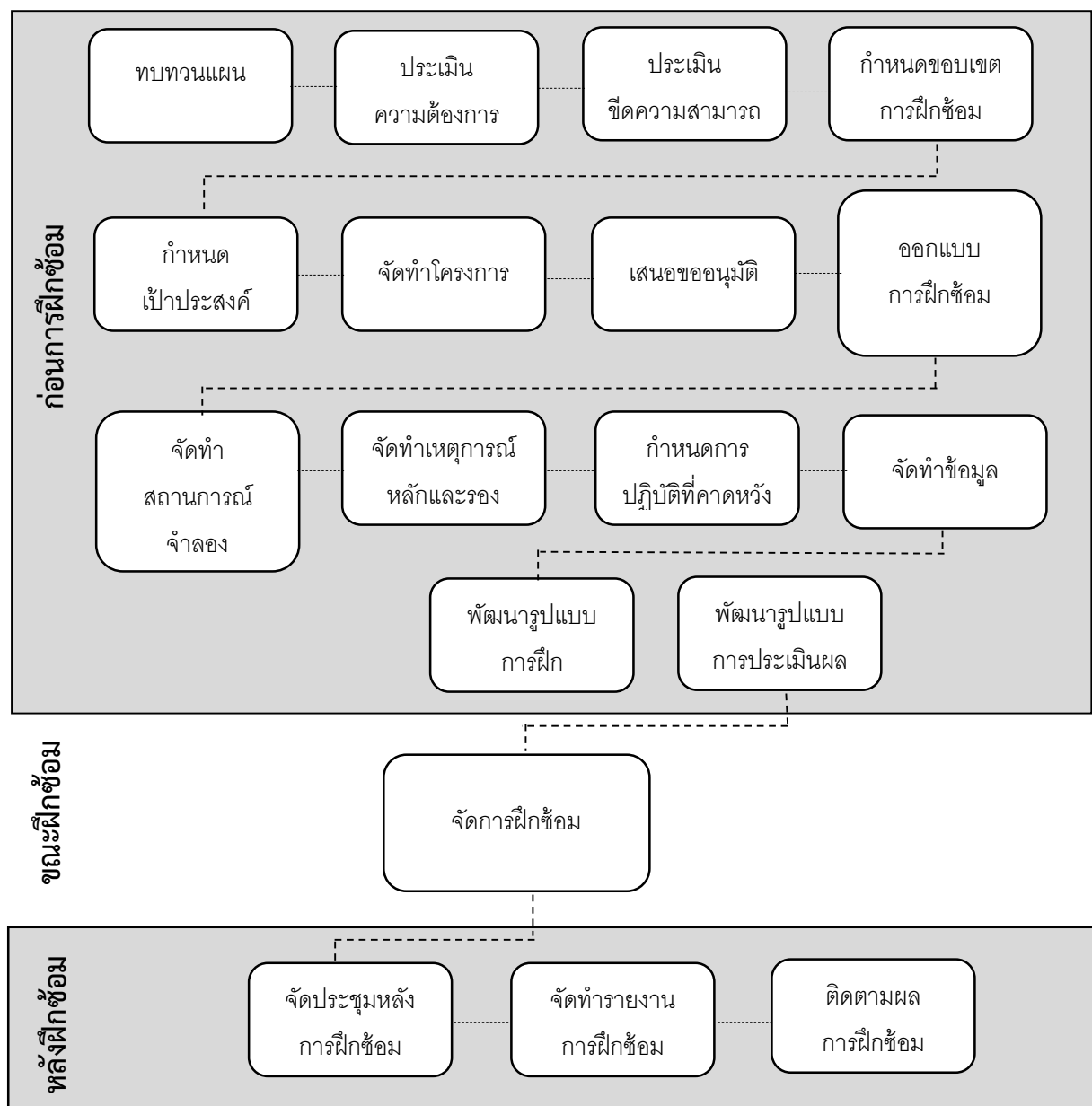
หน่วยสนับสนุน (Supporting Agency) หมายถึง หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน และ/หรือให้ความช่วยเหลือด้านทรัพยากรแก่หน่วยงานอื่นๆ

เอกภาพในการบัญชาการ (Unity of Command) หมายถึง หลักการของระบบการบัญชาการเหตุการณ์ที่กำหนดให้แต่ละบุคคลที่ทำหน้าที่ตอบโต้เหตุฉุกเฉินจะได้รับการมอบหมายให้อยู่ภายใต้ผู้ควบคุมดูแลเพียงหนึ่งคนเท่านั้น

ทรัพยากร (Source) หมายถึง กำลังคน วัสดุ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และการเงิน

ในบทนี้จะกล่าวถึงภาพรวมของกิจกรรมการจัดการฝึกซ้อมและความเชื่อมโยงของกิจกรรมตั้งแต่ขั้นการเตรียมการก่อนการฝึกซ้อมไปจนถึงกิจกรรมภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกซ้อม ทั้งนี้ กระบวนการจัดการฝึกซ้อมสามารถพิจารณาได้หลายแนวทาง ดังนี้

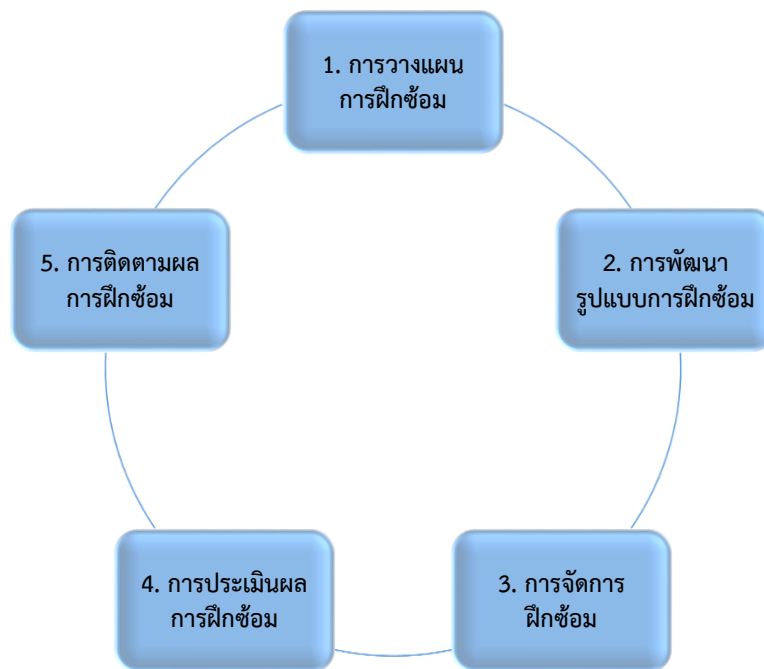
2.1 กระบวนการจัดการฝึกซ้อมตามลำดับของกิจกรรม

ภาพที่ 2-1 กระบวนการจัดการฝึกซ้อมตามลำดับของกิจกรรม/งานที่ต้องดำเนินการ

2.2 กระบวนการจัดการฝึกซ้อมตามภารกิจ

กระบวนการจัดการฝึกซ้อมตามภารกิจ/กิจกรรมที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุด โดยแต่ละภารกิจจะมีรายละเอียดงาน กิจกรรมย่อย และเป็นวงจรที่สามารถนำผลลัพธ์ที่ได้จากการฝึกซ้อมไปเป็นข้อมูลป้อนเข้าสำหรับการฝึกซ้อมในครั้งต่อไป

ภาพที่ 2-2 กระบวนการจัดการฝึกซ้อมตามภารกิจ/กิจกรรมที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ

2.3 รายละเอียดภายในกระบวนการจัดการฝึกซ้อม

กระบวนการฝึกซ้อมดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับหน่วยงานทุกขนาดไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีทรัพยากรและขอบเขตอำนาจที่กว้างขวาง หรือแม้แต่องค์กรขนาดเล็กหน่วยงานเดียว นอกจากนี้ ยังสามารถนำไปใช้กับทุกประเภทของการฝึกซ้อม แต่ผู้นำไปใช้จำเป็นต้องออกแบบและประยุกต์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขีดความสามารถขององค์กรที่จะจัดการฝึกซ้อมด้วย โดยรายละเอียดภายในกระบวนการจัดการฝึกซ้อมมีดังนี้

2.3.1 การวางแผนการฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมจะถูกออกแบบเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรได้คิดและปฏิบัติตามสถานการณ์เมื่อเกิดขึ้นจริง ซึ่งมีแนวทาง/ขั้นตอนในเตรียมการ ประกอบด้วย

(1) **ทบทวนแผนที่มียู่ในปัจจุบัน** (Reviewing the Current Plan) หมายถึง แผนที่ใช้ในการตอบโต้เหตุฉุกเฉิน (Emergency Plan) การทบทวนแผนดังกล่าวจะทำให้สามารถระบุปัญหาเพื่อกำหนดเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อมได้

(2) **การประเมินความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกซ้อม** เป็นการวิเคราะห์ความต้องการของหน่วยงานเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบการฝึกซ้อม

(3) **ประเมินขีดความสามารถของอำนาจหน้าที่ในการจัดการฝึกซ้อมของหน่วยงาน** ในการออกแบบการฝึกซ้อมซึ่งมีการจำลองเหตุการณ์เหตุฉุกเฉิน จะทำให้ทราบว่า การตอบโต้ใด จะต้องได้รับการประเมิน และหน่วยงานต้องมีขีดความสามารถในการตอบโต้อย่างไร ดังนั้นการที่จะจัดการฝึกซ้อมหน่วยงานจึงจำเป็นต้องทราบถึงขีดความสามารถทรัพยากรของหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นทักษะงบประมาณ บุคลากร เงื่อนไขเรื่องเวลา สิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนต่างๆ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการออกแบบการฝึกซ้อม

(4) **กำหนดขอบเขตการฝึกซ้อม** หมายถึง การกำหนดขอบเขตหรือประเด็นในการฝึกซ้อมโดยอาจกำหนดขอบเขตการฝึกซ้อมในมิติเชิงพื้นที่ ภารกิจหน้าที่ (Function) ระดับหรือขนาด ความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เป็นสถานการณ์สมมติ (Scale) ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่จะเข้าร่วมการฝึกซ้อม หรือระดับของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม ซึ่งการกำหนดขอบเขตการฝึกซ้อมที่ชัดเจนจะเป็นประโยชน์ในการออกแบบการฝึกซ้อม รวมถึงการประเมินผลการฝึกซ้อมด้วย

(5) **กำหนดรูปแบบการฝึกซ้อม** โดยพิจารณาจากความต้องการการฝึกอบรมและทรัพยากรที่อยู่เป็นสำคัญ

(6) **ประมาณการค่าใช้จ่าย ทรัพยากร และภาระผูกพันต่างๆ** ประเด็นเรื่องค่าใช้จ่าย ควรถูกหยิบยกมาพิจารณาตั้งแต่เริ่มต้นวางแผนการฝึกซ้อม เนื่องจากค่าใช้จ่ายต่างๆ เกิดขึ้นในทุกขั้นตอน ดังนั้น จึงต้องมีการวางแผนค่าใช้จ่ายในการฝึกซ้อมเพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอสำหรับการฝึกซ้อม

(7) **กำหนดเป้าประสงค์ในการฝึกซ้อม** (ผลที่คาดหวังจากการฝึกซ้อม)

(8) **ขอรับการสนับสนุน/อนุมัติจัดการฝึกซ้อมและแจ้งกำหนดการจัดการฝึกซ้อม** ขออนุมัติหรือการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการเมื่อจะให้หน่วยงานจะเริ่มต้นจัดการฝึกซ้อม ถึงแม้ผู้บริหารเหล่านั้นจะไม่ได้เข้าร่วมในการฝึกซ้อม แต่ด้วยอำนาจหน้าที่ของเขาเหล่านั้นจะช่วยสนับสนุนและความร่วมมือให้การจัดการฝึกซ้อมเป็นไปอย่างราบรื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกซ้อมที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน นอกจากนี้ ยังหมายถึงรวมถึงการแต่งตั้งคณะทำงานออกแบบการฝึกซ้อม และกำหนดแผนการดำเนินการและตารางการฝึกซ้อมด้วย กล่าวคือ **คณะทำงานออกแบบการฝึกซ้อม** มีภารกิจที่ต้องดำเนินการหลากหลายและจำนวนมาก ตั้งแต่การออกแบบการฝึกซ้อมจนกระทั่งถึงงานธุรการ

2.3.2 การจัดการฝึกซ้อม

การจัดการฝึกซ้อมให้ประสบความสำเร็จนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

- (1) **ความชัดเจน** ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมต้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ กฎพื้นฐานสำหรับการฝึกซ้อม และความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน
- (2) **สร้างความต่อเนื่องในการปฏิบัติ** โดยอาศัยการส่งต่อข้อความเพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมสามารถดำเนินการฝึกไปได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถควบคุมกำกับดูแลการฝึกซ้อมอย่างใกล้ชิดเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสถานการณ์
- (3) **ความจริง** ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมถูกกระตุ้นให้ปฏิบัติตามเหตุผลฉุกเฉินซึ่งเป็นสถานการณ์ซึ่งถูกสมมติขึ้นอย่างสมจริง เช่น การสื่อสารใช้การไม่ได้ วัสดุอุปกรณ์ใช้การไม่ได้หรือมีข้อจำกัด หรือแม้กระทั่งความสูญเสีย
- (4) **การกำหนดช่วงเวลาการฝึกซ้อม** การกำหนดระยะเวลาในการฝึก จะช่วยให้ลำดับเหตุการณ์ตามสถานการณ์สมมติมีความสมจริงและเหมาะสม
- (5) **ทบทวนขั้นตอนการยุติสถานการณ์** ต้องชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมทราบกระบวนการยุติสถานการณ์ฉุกเฉินก่อนเริ่มการฝึกซ้อม
- (6) **ใช้ประโยชน์จากประเด็นปัญหาที่กำหนดขึ้นในสถานการณ์สมมติ** สถานการณ์สมมติที่กำหนดขึ้นอาจทำให้หยุดการฝึกซ้อม แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถทำให้หน่วยงานทราบถึงข้อบกพร่องของระบบการจัดการเหตุฉุกเฉินที่อาจจะเกิดขึ้นหากเกินสถานการณ์จริงได้

2.3.3 การประเมินผลและวิจารณ์การฝึกซ้อม

ส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการฝึกซ้อมทุกรูปแบบคือการประเมินผลการฝึกซ้อม ว่าการฝึกซ้อมบรรลุวัตถุประสงค์มากเพียงใด ซึ่งวัตถุประสงค์เหล่านั้นมักเชื่อมโยงถึงประเด็นการปรับปรุงแผน และ/หรือระบบการบริหารจัดการฉุกเฉินที่มีอยู่ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ รวมถึงการแก้ไขปัญหาข้อจำกัดในเรื่องอัตรากำลังพลของหน่วยงาน ทั้งนี้ ขอบเขตและรายละเอียดของการประเมินผลการฝึกซ้อมนั้นควรถูกกำหนดโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของหน่วยงานนั้นๆ การประเมินผลและการสังเกตการณ์ของผู้ควบคุมการฝึกซ้อมอาจเพียงพอสำหรับการฝึกซ้อมบางประเภท ขณะที่การฝึกซ้อมบางประเภทอาจจำเป็นต้องอาศัยผู้สังเกตการณ์ตามวัตถุประสงค์เฉพาะด้านเพิ่มเติม ความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ และรายงานการฝึกซ้อมจะวิเคราะห์และอธิบายว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อมหรือไม่ ขณะเดียวกันข้อเสนอแนะต่างๆ จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้ประเมินผลควรเป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคย และมีความรู้ในเรื่องที่รับผิดชอบในการประเมินเป็นสำคัญ

2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องในการฝึกซ้อม

ในกระบวนการออกแบบการฝึกซ้อมกำหนดให้มีการจัดทำเอกสารสำคัญ 4 ประการ ประกอบด้วยแผนการฝึกซ้อม (Exercise Plan) แผนการควบคุมการฝึกซ้อม (Control Plan) แผนการประเมินผลการฝึกซ้อม (Evaluation Plan) และ คู่มือผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม (Player Handbook) ซึ่งเอกสารเหล่านี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาการฝึกซ้อม, จัดการฝึกซ้อม และการประเมินผลการฝึกซ้อมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 แผนการฝึกซ้อม (Exercise Plan) เป็นเอกสารที่มีเนื้อหาที่ครอบคลุมถึงความต้องการ/ความจำเป็น และเป้าประสงค์ของการฝึกซ้อม ซึ่งมักใช้สำหรับให้ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกซ้อมในภาพรวมแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและเป็นแนวทางสำหรับผู้จัดการฝึกซ้อมและผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม

2.4.2 แผนการควบคุมการฝึกซ้อม (Control Plan) เป็นเอกสารสำหรับผู้ควบคุมการฝึกซ้อมและผู้จำลองสถานการณ์การฝึกซ้อมเท่านั้น โดยมีเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับการควบคุมและการจำลองสถานการณ์การฝึกซ้อม และอธิบายถึงแนวความคิดของการฝึกซ้อมที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและการจำลองสถานการณ์การฝึกซ้อม โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

- (1) ข้อมูลพื้นฐานในการควบคุมและการจำลองสถานการณ์การฝึกซ้อม
- (2) อธิบายขั้นตอน, ความรับผิดชอบ, หน้าที่ความรับผิดชอบ และการสนับสนุนในการควบคุมและการจำลองสถานการณ์การฝึกซ้อม
- (3) ระบุประเด็นเรื่องการสื่อสาร การสนับสนุน งานธุรการ และโครงสร้างการบริหารจัดการ เพื่อสนับสนุนการควบคุมและการจำลองสถานการณ์การฝึกซ้อมระหว่างการฝึกซ้อม

2.4.3 แผนการประเมินผลการฝึกซ้อม (Evaluation Plan) เป็นเอกสารสำหรับผู้ประเมินผลการฝึกซ้อม ผู้ควบคุมการฝึกซ้อม และผู้จำลองสถานการณ์การฝึกซ้อม โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการประเมินผลการฝึกซ้อม หน้าที่ความรับผิดชอบ และการสนับสนุนต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- (1) อธิบายแนวความคิดการฝึกซ้อมที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการประเมินผลการฝึกซ้อม
- (2) กำหนดพื้นฐานการประเมินผลการฝึกซ้อม
- (3) ระบุประเด็นเรื่องการสื่อสาร การสนับสนุน โครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการประเมินผลการฝึกซ้อมทั้งก่อนฝึกซ้อม ขณะฝึกซ้อม และหลังการฝึกซ้อม

2.4.4 คู่มือผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม (Player Handbook) เป็นเอกสารสำหรับผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม ซึ่งมีเนื้อหาและข้อมูลที่จำเป็นสำหรับผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมเพื่อให้สามารถฝึกซ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สาระสำคัญดังกล่าวอาจนำมาใช้บรรยายสรุปให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมการฝึกซ้อมก่อนเริ่มต้นฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมไม่ว่าจะเป็นการฝึกซ้อมบนโต๊ะ (Tabletop Exercise) การฝึกซ้อมในที่บังคับ (Command Post Exercise) / การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่ (Functional Exercise) หรือแม้แต่การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full-scale Exercise) นั้น ล้วนมีขั้นตอนกระบวนการฝึกซ้อม 8 ขั้นตอนด้วยกัน คือ การประเมินความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกซ้อม การกำหนดขอบเขต การฝึกซ้อม การกำหนดเป้าประสงค์ในการฝึกซ้อม การกำหนดวัตถุประสงค์ การจัดทำคำบรรยายสถานการณ์ การเขียนเหตุการณ์หลักและเหตุการณ์ย่อย การจัดทำรายการการปฏิบัติที่คาดหวัง รวมถึงการเตรียมโจทย์สถานการณ์ ดังนั้น ในบทนี้จึงเป็นการอธิบายรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 : การประเมินความต้องการ / ความจำเป็นในการฝึกซ้อม

การออกแบบการฝึกซ้อมที่ดีนั้นจะต้องมีการวางแผนการออกแบบการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบ และมีตรรกะ วัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อมนั้นจะต้องมีความชัดเจนว่าการฝึกซ้อมดังกล่าวนี้จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองปัญหาอะไร รวมถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องการที่จะฝึกซ้อม การจัด การฝึกซ้อมควรเริ่มต้นที่การประเมินความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกซ้อม เพื่อเป็นข้อมูลในการระบุถึงปัญหา วัตถุประสงค์ และภารกิจในด้านต่างๆ ที่ต้องการฝึกซ้อม

การพิจารณาข้อมูลเพื่อประเมินความต้องการ/จำเป็นในการฝึกซ้อม สามารถทำได้ทั้งการทบทวนแผนที่มียู่ของหน่วยงาน หรือการถอดบทเรียนในการฝึกซ้อมครั้งที่ผ่านมา ซึ่งทั้ง 2 วิธี จะทำให้หน่วยงานทราบผลลัพธ์ของการประเมินความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกซ้อมในประเด็นต่างๆ ประกอบด้วย

- (1) ภัยที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก และลำดับรองที่หน่วยงานต้องเผชิญ
- (2) ปัญหาที่ต้องการแก้ไข
- (3) ปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง
- (4) ทักษะที่ต้องการฝึกฝนเพิ่มเติม
- (5) ภารกิจที่ยังมีข้อบกพร่อง หรือยังมีจุดอ่อนซึ่งต้องได้รับการพัฒนา
- (6) การปรับปรุงกระบวนการดำเนินการภายหลังจากได้รับบทเรียนจากการฝึกซ้อมครั้งที่ผ่านมา ซึ่งจะต้องมีการทดสอบในการฝึกซ้อมครั้งนี้
- (7) มีเจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ใหม่ ที่ยังไม่ได้รับการทดสอบในการฝึกซ้อมครั้งที่ผ่านมา
- (8) ข้อบกพร่อง/จุดอ่อนของแผนฉุกเฉิน หรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)
- (9) การซักซ้อมบทบาทหน้าที่ต่างๆ ให้ชัดเจน
- (10) ความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกซ้อมที่มีลักษณะเฉพาะด้าน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นฐานสำหรับการฝึกซ้อมในครั้งต่อไป

3.2 ขั้นตอนที่ 2 : การกำหนดขอบเขตของการฝึกซ้อม

แนวทางการกำหนดขอบเขตการฝึกซ้อมจะต้องพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่าย ศักยภาพของบุคลากรและทรัพยากร ความร้ายแรงของปัญหา ซัดความสามารถของการฝึกซ้อม ในการแก้ไขปัญหา ทักษะและประสบการณ์ของผู้ออกแบบการฝึกซ้อม และระยะเวลาในการฝึกซ้อม อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบที่สำคัญในการกำหนดขอบเขตการฝึกซ้อม แบ่งออกได้ดังนี้

3.2.1 **ประเภทของสถานการณ์ฉุกเฉิน (Type of emergency)** โดยส่วนใหญ่การฝึกซ้อมนั้นจะเป็นการเตรียมรับมือกับภัยประเภทใดประเภทหนึ่ง และหากมีภัยชนิดอื่นๆ ร่วมด้วย มักจะเป็นภัยแทรกซ้อนที่มีความสำคัญเป็นลำดับรอง โดยผนวกเข้าไว้ในการจัดทำสถานการณ์สมมติ ทั้งนี้ การพิจารณากำหนดสถานการณ์ภัยประเภทใดขึ้นอยู่กับเหตุผล ดังต่อไปนี้

(1) สถานการณ์ฉุกเฉินที่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติตามภารกิจซึ่งสอดคล้องกับประเภทของภัยลำดับรอง

(2) หน่วยงานมีความเสี่ยงต่อสถานการณ์ภัยใดมากที่สุด

(3) มีสถานการณ์ภัยหรือความเสี่ยงใดบ้างที่ยังไม่มีการฝึกซ้อม

(4) ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งที่หน่วยงานจะต้องรับมือ

3.2.2 **สถานที่ (Location)** ในการฝึกซ้อมนั้นจะต้องมีการระบุสถานที่ที่ชัดเจนว่าจะจัดการฝึกซ้อมดังกล่าวที่ใด หากเป็นการฝึกซ้อมบนโต๊ะ การฝึกซ้อมในที่บังคับการ หรือการฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่ ควรที่จะจัดในสถานที่ที่ภัยนั้นๆ สามารถที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวได้จริง แต่สำหรับการฝึกซ้อมเต็มรูปแบบนั้น เนื่องจากมีปัจจัยอื่นที่ไม่สามารถจะจัดในสถานที่จริงได้ อาทิ ข้อจำกัดด้านการจัดการจราจร หรือประเด็นด้านความปลอดภัย ดังนั้น การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบจึงอาจจะจัดในสถานที่ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุดแทนที่จะจัดในสถานที่จริงก็ได้

3.2.3 **ภารกิจ/การปฏิบัติงาน (Functions)** ควรจะจัดทำรายการภารกิจ/การปฏิบัติงานที่ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมจะต้องปฏิบัติ และจะต้องมีการระบุกระบวนการในการปฏิบัติงานเฉพาะให้ชัดเจน

3.2.4 **ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม (Participants)** เมื่อระบุได้ถึงความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกซ้อมและภารกิจหลักแล้ว ผู้จัดการฝึกซ้อมจะสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวในการกำหนดหน่วยงานและบุคคลที่เหมาะสมจะเข้าร่วมการฝึกซ้อมดังกล่าว ทั้งนี้ การคัดเลือกผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมควรที่จะคำนึงถึง

(1) หน่วยงานใดบ้างที่จำเป็นต้องเข้าร่วมและมีภารกิจที่เกี่ยวข้องในการฝึกซ้อม

(2) ผู้แทนจากหน่วยงานคนใดบ้างที่ควรจะเข้าร่วมการฝึกซ้อม

3.2.5 **ประเภทของการฝึกซ้อม (Exercise Type)** การกำหนดประเภทของการฝึกซ้อมนั้นจะส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดขอบเขตของการฝึกซ้อม ซึ่งมีประเด็นในการพิจารณา ดังต่อไปนี้

(1) หน่วยงานต้องการการฝึกซ้อมแบบไหนมากที่สุด

(2) เจ้าหน้าที่มีประสบการณ์ในการฝึกซ้อมในรูปแบบต่างๆ เพียงใด

(3) การฝึกซ้อมครั้งนี้ต้องการให้เกิดความตึงเครียดเพียงใด

(4) ตามระเบียบที่เกี่ยวข้องจะมีการระบุไว้หรือไม่ว่าจำเป็นต้องใช้การฝึกซ้อมรูปแบบใด

3.3 ขั้นตอนที่ 3 : การกำหนดเป้าประสงค์ของการฝึกซ้อม

ในการฝึกซ้อมแต่ละครั้งควรที่จะกำหนดเป้าประสงค์ของการฝึกซ้อมให้ชัดเจนเพื่อควบคุมการฝึกซ้อมในภาพรวม โดยเป้าประสงค์ที่ได้นั้นจะต้องประกอบด้วย

- 1) เป็นกรอบแนวทางภาพรวมในการกำหนดวัตถุประสงค์การฝึกซ้อม
- 2) ให้เหตุผลแก่ฝ่ายบริหารและผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมถึงความจำเป็นในการจัดการฝึกซ้อม
- 3) ใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแผนต่าง ๆ ต่อสื่อมวลชนและผู้นำชุมชน

ทั้งนี้ ในการพัฒนาถ้อยแถลงเป้าประสงค์ของการฝึกซ้อมอาจทำได้โดยการเขียนข้อความที่มีเนื้อหาครอบคลุมขอบเขตการฝึกซ้อมดังกล่าว นอกจากนี้ยังสามารถระบุถึงระยะเวลาและวันที่ทำการฝึกซ้อมในถ้อยแถลงคร่าวเดียวกันได้ด้วย

อย่างไรก็ดี หากมีการกำหนดเป้าประสงค์ของการฝึกซ้อม เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการฝึกซ้อม หน่วยงานที่รับผิดชอบอาจจะต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น ชื่อผู้ประสานงานและเบอร์ติดต่อ ห้วงระยะเวลาที่มีการฝึกซ้อม และสถานที่จัดการฝึกซ้อมที่ชัดเจน เป็นต้น

3.4 ขั้นตอนที่ 4 : การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกซ้อม

ในการพัฒนาการฝึกซ้อมในระยะแรก หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องระบุวัตถุประสงค์ ของการฝึกซ้อม ผลลัพธ์ที่คาดหวัง ให้ชัดเจน ก่อนที่จะดำเนินการจัดการฝึกซ้อมต่อไป ซึ่ง“วัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อม” เป็นการอธิบายประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่คาดหวังของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมในการแสดงขีดความสามารถออกมา โดยวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อมต้องสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของการฝึกซ้อม แต่จะมุ่งเน้นประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและมีรายละเอียดเฉพาะมากกว่า

วัตถุประสงค์มีความสำคัญในกระบวนการการฝึกซ้อมทั้ง 4 ระยะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.4.1 **ขั้นตอนการออกแบบการฝึกซ้อม** วัตถุประสงค์ในการฝึกซ้อมนั้น เป็นแกนกลางในกระบวนการออกแบบการฝึกซ้อม เนื่องจากวัตถุประสงค์เป็นตัวกำหนดความสำเร็จของการฝึกซ้อม การประเมินความต้องการ/ความจำเป็นในการฝึกซ้อม ขอบเขตของการฝึกซ้อม และเป้าหมายประสงค์ของการฝึกซ้อมนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ วัตถุประสงค์ยังเป็นตัวกำหนดคำบรรยายสถานการณ์ ทั้งเหตุการณ์หลักและรายละเอียดของเหตุการณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการฝึกซ้อม รวมถึงลักษณะกิจกรรมหรือการปฏิบัติภารกิจที่คาดหวังไว้และโจทย์สถานการณ์ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์เป็นข้อความที่แสดงถึงความคาดหวังของหน่วยงาน ในการปฏิบัติภารกิจในการฝึกซ้อมด้วย

3.4.2 **ขั้นตอนการจัดการฝึกซ้อม** ในระหว่างการฝึกซ้อมนั้นองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อมจะดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เพื่อกำกับให้การฝึกซ้อมดังกล่าวเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้

3.4.3 **ขั้นตอนการประเมินผลการฝึกซ้อม** การเขียนวัตถุประสงค์นั้นเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการประเมินผลการฝึกซ้อม ขณะทำการฝึกซ้อมผู้สังเกตการณ์จะใช้วัตถุประสงค์เป็นตัวประเมินการฝึกซ้อม และเมื่อการฝึกซ้อมเสร็จสิ้นลงรายงานการประเมินผลการฝึกซ้อมจะเป็นตามวัตถุประสงค์ในการฝึกซ้อมเป็นสำคัญ เรียกได้ว่ากระบวนการระบุหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการฝึกซ้อมนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มเขียนวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อม

3.4.4 **ขั้นตอนการติดตามผลการฝึกซ้อม** หลังจากการฝึกซ้อมและประเมินผลแล้ว การติดตามผลของการฝึกซ้อมจะทำให้ทราบว่า การดำเนินการในส่วนใดที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ที่ดีนั้นจะต้องมีความชัดเจน กระชับ และมุ่งเน้นในการทดสอบ การปฏิบัติงานของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม โดยควรที่จะระบุถึงประเด็นดังต่อไปนี้

- การปฏิบัติงาน/ภารกิจ
- เงื่อนไขในการปฏิบัติงาน
- มาตรฐานหรือระดับของประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าวัตถุประสงค์นั้นควรที่จะระบุว่าใครทำอะไร ภายใต้เงื่อนไขใด และตามมาตรฐานใด

3.5 ขั้นตอนที่ 5 : การจัดทำคำบรรยายสถานการณ์

การฝึกซ้อมนั้นเป็นการใช้สถานการณ์ฉุกเฉินที่สมมติขึ้นเพื่อทดสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม ซึ่งส่วนหนึ่งของสถานการณ์สมมตินั้นจะเป็นคำบรรยายสถานการณ์ที่อธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่การฝึกซ้อมเริ่มต้น อย่างไรก็ตาม หน้าที่สำคัญของการบรรยายสถานการณ์ก็เพื่อสร้าง หรือกระตุ้นอารมณ์ร่วมของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมในการฝึกซ้อม เพื่อที่จะดึงดูดความสนใจให้ผู้เข้าร่วมฝึกซ้อมปฏิบัติ/ตอบโต้ตามสถานการณ์นั้นๆ ขณะเดียวกันคำบรรยายสถานการณ์จะเป็นการกำหนดเหตุการณ์/เงื่อนไขในการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมในลำดับต่อไป โดยการให้ข้อมูลแก่ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมในการตัดสินใจนั่นเอง

คุณลักษณะของคำบรรยายสถานการณ์ที่ดีนั้นควรมีลักษณะดังนี้

- มีความยาวประมาณ 1-5 ย่อหน้า
- เป็นข้อมูลเฉพาะและแสดงรายละเอียดของสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน
- เขียนเป็นประโยคสั้นๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตึงเครียดและแสดงถึงภาวะฉุกเฉิน
- อาจจะเขียนสถานการณ์ตามลำดับเวลา (เหตุการณ์ตามลำดับช่วงเวลาการแจ้งเตือน)
- อาจจะเขียนเน้นข้อมูลสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉิน

ลักษณะของคำบรรยายสถานการณ์นั้นจะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์สมมติที่ต้องการฝึกซ้อม หากเป็นสถานการณ์สมมติสาธารณภัยฉุกเฉินที่มีการเตือนภัยล่วงหน้าเป็นระยะๆ เช่น พายุไต้ฝุ่น การเขียนคำบรรยายสถานการณ์นั้นจะให้รายละเอียดสถานการณ์เป็นไปตามลำดับเวลาตั้งแต่ช่วงการเตรียมพร้อม การเตือนภัย แต่หากกำหนดสถานการณ์สมมติฉุกเฉินที่เป็นเหตุการณ์ซึ่งไม่ได้คาดการณ์ไว้ เช่น เหตุการณ์สารเคมีรั่วไหล การระเบิดที่เกิดจากการก่อการร้าย คำบรรยายสถานการณ์นั้นมักจะสั้นและกระชับโดยจะเน้นการอธิบายและให้ข้อมูลสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างบรรยากาศให้สถานการณ์ตึงเครียด อันเกิดจากเหตุฉุกเฉินนั้นขึ้นไปอีก เช่น สถานการณ์ลอบวางระเบิดนั้นเกิดขึ้นใกล้เคียงโรงเรียน มีโกดังเก็บสารเคมีอยู่ใกล้เคียงพื้นที่เกิดเหตุ หรือที่เกิดเหตุขึ้นเกิดอยู่ในบริเวณที่มีการจราจรคับคั่งหรือเกิดในช่วงเวลาเร่งด่วน เป็นต้น

3.6 ขั้นตอนที่ 6 : การเขียนเหตุการณ์หลักและรายละเอียดของเหตุการณ์

การเขียนสถานการณ์สมมติสำหรับการฝึกซ้อม (Scenario) นั้น คล้ายคลึงการเขียนบทละคร การเขียนบทละคร คือนักเขียนบทละครจะต้องจัดลำดับเหตุการณ์ไปสู่การแสดงบทบาท (Acts) และฉากในแต่ละตอน (Scenes) สถานการณ์สมมติที่ใช้ในการฝึกซ้อมก็เช่นกัน ผู้เขียนนั้นจะต้องจัดลำดับสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ให้เป็นเหตุการณ์หลัก (Major Events) ที่ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของสถานการณ์ทั้งหมด และเหตุการณ์ย่อย (Detailed Events) ที่มุ่งให้ข้อมูลแก่หน่วยงานหรือกลุ่มบุคลากรเฉพาะที่ต้องการทดสอบในการฝึกซ้อม ทั้งเหตุการณ์หลักและเหตุการณ์ย่อยเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลังจากเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินอธิบายไว้ในคำบรรยายสถานการณ์แล้ว จึงอาจจะเรียกได้ว่าเหตุการณ์หลักและย่อยเป็นประเด็นปัญหาที่จะให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อมที่กำหนดไว้นั้นเอง

เป้าหมายหลักในการเขียนเหตุการณ์ ก็เพื่อวางโครงสร้างที่เชื่อมโยงสถานการณ์สมมติกับการปฏิบัติงานของบุคลากรหรือหน่วยงานที่เข้าร่วมการฝึกซ้อมที่ผู้จัดการฝึกซ้อมต้องการให้ปฏิบัติ นอกจากนั้น การที่กำหนดเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นจะทำให้การฝึกซ้อมนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และป้องกันการคาดเดาสถานการณ์ของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ออกแบบการฝึกซ้อมนั้นจะต้องให้ความสำคัญและเขียนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในสถานการณ์สมมติอย่างระมัดระวัง เพื่อให้โจทย์ในการฝึกซ้อมนั้นน่าเชื่อถือและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

3.6.1 การเขียนเหตุการณ์หลัก (Major Events)

เหตุการณ์หลัก (Major Events) คือ ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นจากผลของสถานการณ์ฉุกเฉินที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ เหตุการณ์หลักควรตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลจากกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นมาก่อน หรือข้อมูลจากแผนปฏิบัติงานต่างๆ ที่ได้มีการกำหนดไว้ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติมีความสมจริง สำหรับวิธีการเขียนเหตุการณ์หลักสามารถทำได้ 2 วิธี ดังนี้

- (1) ระบุเหตุการณ์หลักที่จะเกิดขึ้นทั้งหมดตามลำดับในเหตุการณ์สถานการณ์ฉุกเฉินที่กำหนดไว้ โดยอาจพิจารณาเหตุการณ์ตามคำบรรยายสถานการณ์
- (2) เลือกและให้ความสำคัญเฉพาะเหตุการณ์ที่จะก่อให้เกิดสถานการณ์เพื่อทดสอบการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

3.6.2 การเขียนเหตุการณ์ย่อย (Detailed Events)

เหตุการณ์ย่อยคือ สถานการณ์ปัญหาเฉพาะที่เป็นข้อมูลเสริมในเหตุการณ์หลัก ที่มุ่งเน้นไปที่การทดสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งหรือภารกิจใดภารกิจหนึ่ง โดยเป็นการให้ข้อมูลเฉพาะและมุ่งเน้นไปที่หน่วยงาน/ภารกิจนั้นๆ ที่ต้องการทดสอบตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ในการฝึกซ้อมขนาดเล็กอาจจะไม่จำเป็นต้องกำหนดเหตุการณ์ย่อยก็ได้ แต่ในการฝึกซ้อมในที่บังคับการ (Command Post Exercise) / การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่ (Functional Exercise) ควรใช้การส่งข้อความ (Messages) หรือการส่งโจทย์สถานการณ์แสดงเหตุการณ์ย่อยแทนการกำหนดเหตุการณ์ย่อยเข้าไปในสถานการณ์สมมติโดยตรง

ทั้งนี้ การเขียนเหตุการณ์ย่อหน้านั้นสามารถที่จะทำได้หลายวิธี ดังนี้

- (1) วางแผนและกำหนดเหตุการณ์ย่อหน้าพร้อมกับการกำหนดการปฏิบัติการณ์ที่ต้องการ/ความหวัง
- (2) ระบุการปฏิบัติงานที่คาดหวังให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมปฏิบัติเพื่อตอบโต้เหตุการณ์ก่อนแล้วจึงจัดทำรายการประเด็นปัญหาที่สนใจให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมปฏิบัติ
- (3) จัดทำรายการปัญหาเฉพาะที่อาจจะเกิดขึ้นและมีความเชื่อมโยงกับเหตุการณ์หลักแต่ละเหตุการณ์ หลังจากกำหนดผลลัพธ์จากการปฏิบัติงานที่คาดหวังให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมปฏิบัติ

3.7 ขั้นตอนที่ 7 : การจัดทำรายการการปฏิบัติที่คาดหวัง

การปฏิบัติที่คาดหวังหมายถึงการปฏิบัติหรือการตัดสินใจที่ผู้ออกแบบการฝึกซ้อมต้องการให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมปฏิบัติแสดงออกถึงขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของหน่วยงานหรือบุคคลนั้นๆ ทั้งนี้ การจัดทำรายการของการปฏิบัติที่คาดหวังให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมปฏิบัติในการฝึกซ้อมนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นข้อมูลสำคัญในการเขียนข้อความ/โจทย์สถานการณ์ และการกำหนดประเด็นในการประเมินผลการฝึกซ้อม กล่าวคือ

- **ข้อความ/โจทย์สถานการณ์** ประเด็นสำคัญในการฝึกซ้อมก็เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมได้คิด และตัดสินใจตอบสนองต่อสถานการณ์ในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งบทสถานการณ์จึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างรอบคอบว่าโจทย์สถานการณ์นั้นจะสามารถสะท้อนผลการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม ดังนั้น รายการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมที่คาดหวังจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเขียนโจทย์สถานการณ์

- **การประเมินผลการฝึกซ้อม** ในการประเมินผลการฝึกซ้อมมุ่งให้ความสำคัญกับการตอบโต้ของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมว่าสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ ด้วยเหตุนี้รายการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมที่คาดหวังจะสามารถทำให้ผู้ประเมินผลการฝึกซ้อมทราบประเด็นในการประเมินผลอย่างชัดเจน อาจกล่าวได้ว่ารายการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมที่คาดหวังเป็นแก่นสำคัญในการประเมินผลการฝึกซ้อม

นอกจากนี้ รายการการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมที่คาดหวังมีความเชื่อมโยงอย่างมากกับวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อม โดยวัตถุประสงค์นั้นบ่งชี้ถึงการปฏิบัติงานที่คาดหวังให้เกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์ฉุกเฉินที่กำหนด จึงกล่าวได้ว่ารายการการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมที่คาดหวังนั้นก็คือรายละเอียดของวัตถุประสงค์ที่ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมจะต้องปฏิบัติกันเอง

3.8 ขั้นตอนที่ 8 : การเตรียมข้อความ / โจทย์สถานการณ์

ข้อความ/โจทย์สถานการณ์เป็นการสื่อสารข้อมูลรายละเอียดเหตุการณ์ย่อหน้าให้กับผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม โดยเหตุการณ์หนึ่งๆ อาจนำเสนอข้อความ/โจทย์สถานการณ์ 1 ข้อความ หรือโจทย์สถานการณ์หลายข้อความอาจถูกแจ้งไปยังผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมหลายหน่วยก็ได้ แต่ทั้งนี้ โจทย์ข้อความ 1 ข้อความ จะสะท้อนเพียง 1 เป้าประสงค์เท่านั้น กล่าวคือ กระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมตอบโต้กับสถานการณ์โดยการตัดสินใจและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อมเท่านั้น อย่างไรก็ตามในการฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full-scale Exercise) ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมจะเป็นผู้ส่งข้อความ/โจทย์

สถานการณ์ที่ได้เตรียมไว้แล้ว เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมตัดสินใจ และลงมือปฏิบัติเหมือนอยู่ในภาวะฉุกเฉินจริงๆ

สำหรับวิธีการส่งข้อความ/โจทย์สถานการณ์นั้นมีหลายวิธีไม่ว่าจะเป็นการใช้โทรศัพท์สายหลัก โทรศัพท์เคลื่อนที่ วิทียูสสื่อสาร การนำข้อความไปส่งด้วยตนเอง การเขียนบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร หรือทางเครื่องโทรสาร ทั้งนี้ ในการฝึกซ้อมในที่บังคับการ (Command Post Exercise) /การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่ (Functional Exercise) หรือ การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full-scale Exercise) นั้น ควรใช้วิธีการส่งข้อความ/โจทย์สถานการณ์ที่เหมือนกับสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นจริง อย่างไรก็ตาม ข้อความ/โจทย์สถานการณ์ที่จะส่งให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมนั้นควรเป็นข้อความที่น่าเชื่อถือและมาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือด้วย

นอกจากนี้ ข้อความ/โจทย์สถานการณ์นั้นมีความเชื่อมโยงกับรายการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมที่คาดหวังด้วยเช่นกัน เนื่องจากข้อความ/โจทย์สถานการณ์แต่ละข้อความนั้นส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติของผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม โดยแต่ละข้อความนั้นถูกออกแบบมาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติที่คาดหวังตามที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

ในบทนี้จะกล่าวถึงแนวทางปฏิบัติงานที่จะช่วยให้ผู้จัดการฝึกซ้อมสามารถนำหลักการ/ทฤษฎีที่ได้กล่าวไว้ในบทก่อนหน้านี้มาใช้ในการดำเนินการในขั้นการเตรียมความพร้อม ขั้นการฝึกซ้อม และขั้นการประเมินผล ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

4.1 ขั้นตอนที่ 1 : การเตรียมการก่อนการฝึกซ้อม

4.1.1 กำหนดประเภทของสถานการณ์ฉุกเฉิน/ภัย

เป็นขั้นตอนการตัดสินใจคัดเลือกประเภทของสถานการณ์ฉุกเฉิน/ภัย ที่จะดำเนินการฝึกซ้อม โดยกำหนดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ หรือสภาพพื้นที่ หรือปัญหาที่หน่วยงานจะต้องรับมือ

4.1.2 กำหนดสถานที่ฝึกซ้อม

การกำหนดสถานที่ฝึกซ้อมเป็นการคัดเลือกสถานที่หรือพื้นที่ที่ใช้ในการฝึกซ้อม โดยเลือกพื้นที่ให้สอดคล้องกับประเภทของสถานการณ์ฉุกเฉิน/ภัยที่จะฝึกซ้อม หรือปัญหาที่หน่วยงานจะต้องรับมือ

4.1.3 เลือกรูปแบบ/ประเภทการฝึกซ้อม

(1) การฝึกซ้อมแผนบนโต๊ะ (Table Top Exercise: TTX)

เป็นการฝึกซ้อมที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจแผน นโยบาย ข้อตกลงความร่วมมือ และขั้นตอนการปฏิบัติที่ใช้อยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้การอภิปรายกลุ่มแบบไม่เป็นทางการบนพื้นฐานของสถานการณ์สมมติที่กำหนดขึ้น โดยไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร

(2) การฝึกซ้อมในที่บังคับการ (Command Post Exercise: CPX)

เป็นการฝึกซ้อมโดยใช้การอภิปรายกลุ่มแบบไม่เป็นทางการบนพื้นฐานของสถานการณ์สมมติที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้สำหรับฝึกด้านการวิเคราะห์ วางแผน และการวินิจฉัยสั่งการ แก่เจ้าหน้าที่และผู้บังคับบัญชา โดยไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร

(3) การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่ (Functional Exercise: FEX)

เป็นการฝึกซ้อมเพื่อประเมินขีดความสามารถของบุคคล และบทบาทหน้าที่ (Function) ที่ใช้ในการตอบโต้สถานการณ์ที่สมมติขึ้น โดยเน้นการฝึกซ้อมแผน นโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน แก่เจ้าหน้าที่ในการสั่งการและควบคุม

(4) การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full-scale Exercise: FSX)

เป็นการฝึกซ้อมมีความซับซ้อนและใช้ทรัพยากรมากที่สุดในบรรดาการฝึกซ้อมรูปแบบอื่นๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับบุคลากรจากหลากหลายหน่วยงานและหลายระดับ โดยมีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรและบุคลากรเพื่อตอบโต้สถานการณ์จริง การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบสามารถทดสอบการตอบโต้

และบรรเทาเหตุฉุกเฉินในหลายแง่มุม โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามแผน นโยบาย และขั้นตอนกระบวนการที่พัฒนาหรือกำหนดขึ้นจาก TTX หรือ CPX เหตุการณ์ต่างๆ นำเสนอโดยใช้บทสถานการณ์สมมติในการฝึกซ้อม (Script Exercise Scenario)

4.1.4 จัดทำโครงการ/งบประมาณ และเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ

จัดทำโครงการฝึกซ้อมพร้อมทั้งกำหนดประเภทของสถานการณ์ฉุกเฉิน/ภัย รูปแบบการฝึกซ้อม ระยะเวลา และประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะดำเนินการฝึกซ้อม เพื่อเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติโครงการ

4.2 ขั้นตอนที่ 2 : การประชุมเตรียมการและแบ่งมอบภารกิจ

4.2.1 ประชุมคณะทำงาน/คณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนการฝึกซ้อม

- (1) กำหนดสถานการณ์จำลองเพื่อการฝึกซ้อม โดยกำหนดขั้นตอนและวิธีการฝึกซ้อม ลำดับเวลาการปฏิบัติ การสั่งการ (ตามอำนาจหน้าที่) กำหนดเส้นทางอพยพ และการจัดจราจรเส้นทางเลี้ยง
- (2) กำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการฝึกซ้อม
- (3) ประชุมเตรียมความพร้อมและแบ่งมอบภารกิจ

4.2.2 แจ้งกำหนดการฝึกซ้อม

หน่วยงานที่รับผิดชอบอำนวยการฝึกซ้อมแจ้งกำหนดการฝึกซ้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหมายถึงหน่วยงานที่เข้าร่วมการฝึกซ้อม และหน่วยงานที่ต้องการเชิญเข้าร่วมสังเกตการณ์การฝึกซ้อม

4.2.3 จัดเตรียมสถานที่ และประชาสัมพันธ์

- (1) ดำเนินการจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้ในการฝึกซ้อม
- (2) ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบกำหนดการ และสถานที่จัดการฝึกซ้อม รวมทั้งการจัดจราจรเส้นทางเลี้ยงในระหว่างที่มีการฝึกซ้อม

4.3 ขั้นตอนที่ 3 : ดำเนินการฝึกซ้อม

4.3.1 ดำเนินการฝึกซ้อมตามรูปแบบ/ประเภทการฝึกซ้อมที่กำหนดไว้ โดยอาจดำเนินการฝึกซ้อมเฉพาะรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรืออาจดำเนินการฝึกซ้อมแบบผสม คือเลือกรูปแบบการฝึกซ้อมทั้งแบบที่ไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร (การฝึกซ้อมแผนบนโต๊ะ การฝึกซ้อมในที่บังคับการ การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่) และแบบที่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร (การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ การฝึกซ้อมภาคสนาม)

โดยปกติการฝึกซ้อมแบบผสมนี้จะแบ่งการฝึกซ้อมออกเป็น 2 วัน ประกอบด้วย

วันแรก เป็นการฝึกซ้อมแบบไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร ซึ่งจะเน้นการฝึกในเรื่องใด ขึ้นอยู่กับรูปแบบ/ประเภทการฝึกซ้อมที่เลือก ได้แก่

- การทำความเข้าใจแผน นโยบาย ข้อตกลงความร่วมมือ และขั้นตอนการปฏิบัติ ที่ใช้อยู่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (การฝึกซ้อมแผนบนโต๊ะ)
- เน้นการวิเคราะห์ วางแผน และการวินิจฉัยสั่งการ (การฝึกซ้อมในที่บังคับการ)
- เน้นการฝึกซ้อมแผน นโยบาย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน แก่เจ้าหน้าที่ในการสั่งการ และควบคุม (การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่)

วันที่สอง เป็นการฝึกซ้อมแบบที่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามแผน นโยบาย และขั้นตอนกระบวนการที่พัฒนาหรือกำหนดขึ้นจากการฝึกซ้อมทั้งแบบที่ไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากร (การฝึกซ้อมแผนบนโต๊ะ, การฝึกซ้อมในที่บังคับการ, การฝึกซ้อมเฉพาะหน้าที่) เหตุการณ์ต่างๆ นำเสนอโดยใช้บทสถานการณ์สมมติในการฝึกซ้อม (Script Exercise Scenario)

4.3.2 การประเมินผลหลังการฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อทดสอบความพร้อมของแผน ดังนั้น เมื่อดำเนินการฝึกซ้อมเสร็จสิ้นแล้วให้ทำการประเมินผลหลังการฝึกซ้อมทันที เพื่อวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นว่าประเด็นใด มีจุดบกพร่อง ขาดความพร้อม หรือทำให้แผนไม่สามารถเป็นเครื่องมือในการตอบโต้สถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลจากการทดสอบดังกล่าวจะเป็นตัวผลักดันให้เกิดการพัฒนา/ปรับปรุงแผนและการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ก็เพื่อให้แผนสามารถนำไปใช้จัดการสถานการณ์ฉุกเฉินได้จริง ซึ่งการประเมินผลสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) การประเมินผลการฝึกซ้อมโดยการใช้แบบประเมินผล เป็นการใช้แบบประเมินผลที่ออกแบบไว้สำหรับให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมและผู้สังเกตการณ์ใช้ประเมินผลความพร้อมในด้านต่างๆ และผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมของการฝึกซ้อม

(2) การประเมินผลการฝึกซ้อมโดยการอภิปรายภายหลังการฝึกซ้อม เป็นการจัดประชุมทันทีภายหลังการฝึกซ้อมสิ้นสุดลง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมได้อภิปรายถึงปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย ในการสั่งการ หรือการปฏิบัติของหน่วยงานตามภารกิจต่างๆ ซึ่งการประเมินผลลักษณะนี้อาจทำให้ทราบถึงข้อจำกัด และแนวทางแก้ไข ซึ่งผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมเป็นผู้นำเสนอต่อที่ประชุม

4.4 ขั้นตอนที่ 4 : รายงานสรุปผลการฝึกซ้อม

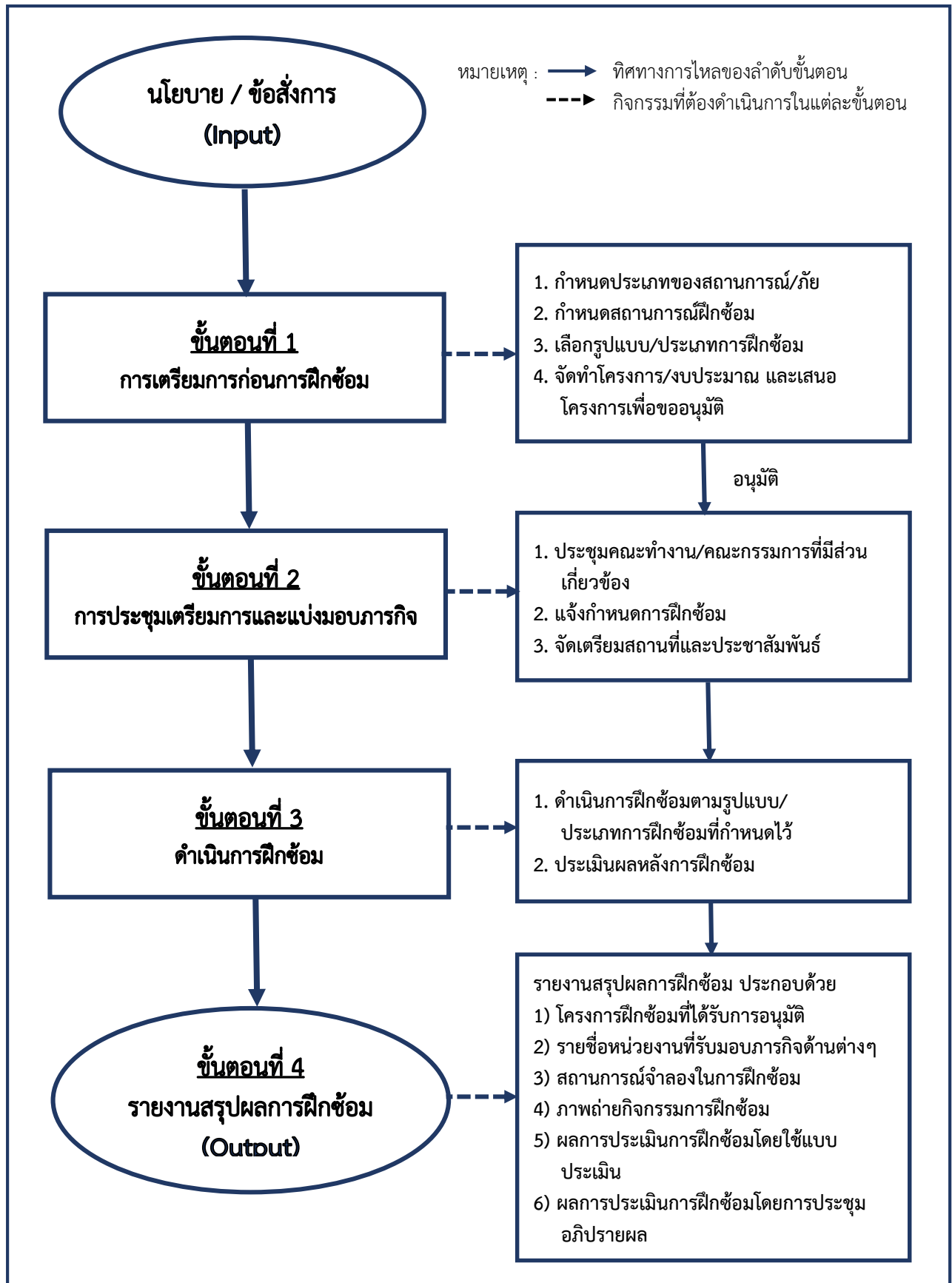
เมื่อดำเนินการฝึกซ้อมแล้วเสร็จให้จัดทำรายงานสรุปผลการฝึกซ้อมเสนอต่อผู้บังคับบัญชา/ผู้อนุมัติโครงการ เพื่อให้รับทราบผลการฝึกซ้อม โดยในรายงานประกอบด้วย

- 1) โครงการฝึกซ้อมที่ได้รับการอนุมัติ
- 2) รายชื่อหน่วยงานที่รับมอบภารกิจด้านต่างๆ
- 3) สถานการณ์จำลองในการฝึกซ้อม

4) ภาพถ่ายกิจกรรมการฝึกซ้อม

5) ผลการประเมินการฝึกซ้อมโดยใช้แบบประเมิน (รายงานผลโดยใช้วิธีการทางสถิติ และการนำเสนอด้วยแผนภูมิ)

6) ผลการประเมินการฝึกซ้อมโดยการประชุมอภิปรายผล (รายงานสาระสำคัญ ได้แก่ ปัญหา อุปสรรค จุดเด่น จุดด้อย และข้อเสนอแนะ)

ภาพที่ 4-1 Work Flow : การปฏิบัติงานตามกระบวนการงานการฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม ประจำปี 2560 จัดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งกระทรวงคมนาคมได้มอบหมายให้สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) เป็นฝ่ายอำนวยการจัดการฝึกซ้อมและควบคุมการฝึก โดยดำเนินการร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม ส่วนราชการ (ทหาร ตำรวจ พลเรือน) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิ ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชลบุรี บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สผ. สยาม (จำกัด) และสมาคมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG)

การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคมในปีนี้ได้เพิ่มการฝึกซ้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ภัยคุกคามด้านความมั่นคงในภาคคมนาคมเข้ามาเป็นโจทย์หลักอีกสถานการณ์หนึ่ง นอกเหนือจากสถานการณ์สาธารณภัยในภาคคมนาคมซึ่งได้ดำเนินการฝึกซ้อมมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 การฝึกซ้อมในครั้งนี้จึงมีขั้นตอนการดำเนินการ แนวทางการประสานสั่งการ และแนวทางการปฏิบัติที่แตกต่างจากการฝึกซ้อมครั้งที่ผ่านมา โดยอ้างอิงจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

การใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ในการฝึกซ้อมร่วมระหว่างภาคทหาร ตำรวจ และภาคพลเรือนในครั้งนี้ ถือเป็นครั้งแรกทั้งในส่วน of กระทรวงคมนาคมและในส่วน of จังหวัดชลบุรี เนื่องจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชลบุรี และหน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ยังไม่เคยจัดการฝึกซ้อมในลักษณะนี้มาก่อน จึงถือเป็นมิติใหม่ของการฝึกซ้อมที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อมได้รับทราบขั้นตอน และแนวทางการดำเนินการ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทั้ง 2 ฉบับข้างต้น

5.1 วัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อม

5.1.1 เพื่อทดสอบแผนด้านการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม รวมทั้งแผนปฏิบัติการรองรับแผนหลักด้านความมั่นคงในภาคการขนส่งของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม และแผนรับมือภัยคุกคามด้านความมั่นคงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5.1.2 เพื่อทดสอบระบบบัญชาการเหตุการณ์ภายใต้กลไกที่เกี่ยวข้อง

5.1.3 เพื่อทดสอบการประสานแผนและแนวทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาชน

5.1.4 เพื่อเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร ทรัพยากร และระบบการปฏิบัติการ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทและความรับผิดชอบ ตลอดจนฝึกฝนความชำนาญในการประสาน/สั่งการ/ปฏิบัติงานฉุกเฉิน

5.1.5 เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเครือข่ายด้านการป้องกันและบรรเทาภัย ในภาคคมนาคม

5.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการแบ่งกลุ่มภารกิจ

5.2.1 หน่วยงานที่เข้าร่วมการฝึกซ้อม

- 1) สำนักงานเทศบาลตำบลหนองไม้แดง
- 2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
- 3) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดชลบุรี
- 4) สำนักงานจังหวัดชลบุรี
- 5) ที่ทำการปกครองจังหวัดชลบุรี
- 6) สำนักงานพลังงานจังหวัดชลบุรี
- 7) มณฑลทหารบกที่ 14
- 8) กองบัญชาการช่วยรบที่ 1
- 9) กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี
- 10) สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี
- 11) ที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรี
- 12) สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี
- 13) สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี
- 14) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองชลบุรี
- 15) โรงพยาบาลชลบุรี
- 16) โรงพยาบาลค่ายนวนมินทราชนิ (กรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์)
- 17) โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา
- 18) โรงพยาบาลเอกชล 1
- 19) โรงพยาบาลเอกชล 2
- 20) โรงพยาบาลวิภาวดี อมตะนคร
- 21) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 ชลบุรี
- 22) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี
- 23) สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดชลบุรี
- 24) สำนักงานขนส่งจังหวัดชลบุรี
- 25) แขวงทางหลวงชลบุรีที่ 1
- 26) แขวงทางหลวงชลบุรีที่ 2
- 27) สำนักงานแขวงทางหลวงชนบทชลบุรี
- 28) บริษัท ขนส่ง จำกัด

- 29) บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด
- 30) สมาคมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG)
- 31) สำนักงานเทศบาลเมืองชลบุรี
- 32) สำนักงานเทศบาลเมืองบ้านสวน
- 33) สำนักงานเทศบาลตำบลบางทราย
- 34) สำนักงานเทศบาลตำบลคลองตำหรุ
- 35) สำนักงานเทศบาลตำบลนาป่า
- 36) สำนักงานเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ
- 37) มูลนิธิไตรคุณธรรม (ชำเต็กไท้) ชลบุรี
- 38) มูลนิธิธรรมรักษ์มีนิรัตน์

5.2.2 หน่วยงานที่ให้ความสนับสนุน

- 1) สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม
- 2) กรมเจ้าท่า
- 3) กรมท่าอากาศยาน
- 4) การรถไฟแห่งประเทศไทย
- 5) การทางพิเศษแห่งประเทศไทย
- 6) การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย
- 7) การท่าเรือแห่งประเทศไทย
- 8) องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
- 9) สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย
- 10) บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
- 11) บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
- 12) บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
- 13) บริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด
- 14) บริษัท ไทยสไมล์แอร์เวย์ จำกัด
- 15) สถาบันการบินพลเรือน
- 16) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

5.2.3 การแบ่งกลุ่มภารกิจ

- 1) ส่วนอำนวยการและควบคุมการฝึก
 - 1.1) มณฑลทหารบกที่ 14
(ที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการภัยคุกคามด้านความมั่นคงในภาคคมนาคม)
 - 1.2) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดชลบุรี
(ที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการสาธารณภัยในภาคคมนาคม)
 - 1.3) สำนักงานพลังงานจังหวัดชลบุรี
(ที่ปรึกษาด้านการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง)

- 1.4) สำนักงานจังหวัดชลบุรี
(ที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการและอำนวยการการฝึกซ้อม)
- 1.5) ที่ทำการปกครองจังหวัดชลบุรี
(ที่ปรึกษาด้านการประสานขอสนับสนุนทรัพยากรตามสถานการณ์สมมติ)
- 1.6) สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
(ฝ่ายอำนวยการและควบคุมการฝึก)
- 2) **กลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง**
 - 2.1) มณฑลทหารบกที่ 14
 - 2.2) กองบัญชาการช่วยรบที่ 1
 - 2.3) กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี
 - 2.4) สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี
 - 2.5) ที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรี
- 3) **กลุ่มภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย**
 - 3.1) สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี
 - 3.2) ที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรี
 - 3.3) สำนักงานเทศบาลตำบลหนองไม้แดง
- 4) **กลุ่มภารกิจด้านการอำนวยการจราจร**
 - 4.1) สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี
 - 4.2) สำนักงานเทศบาลตำบลหนองไม้แดง
 - 4.3) แขวงทางหลวงชลบุรีที่ 1
 - 4.4) แขวงทางหลวงชลบุรีที่ 2
 - 4.5) สำนักงานแขวงทางหลวงชนบทชลบุรี
- 5) **กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน**
 - 5.1) สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี
 - 5.2) สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี
 - 5.3) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองชลบุรี
 - 5.4) โรงพยาบาลชลบุรี
 - 5.5) โรงพยาบาลค่ายนวมินทราชินี
 - 5.6) โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา
 - 5.7) โรงพยาบาลเอกชล 1
 - 5.8) โรงพยาบาลเอกชล 2
 - 5.9) โรงพยาบาลวิภาวดี อมตะนคร
 - 5.10) มูลนิธิไตรคุณธรรม (ชำเต็กไท้) ชลบุรี
 - 5.11) มูลนิธิธรรมรัศมีมีนิรัตน์

6) กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน

- 6.1) สำนักงานเทศบาลตำบลหนองไม้แดง
- 6.2) องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
- 6.3) ฝ่ายกิจการขนส่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
- 6.4) บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด
- 6.5) สมาคมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG)
- 6.6) สำนักงานเทศบาลเมืองชลบุรี
- 6.7) สำนักงานเทศบาลเมืองบ้านสวน
- 6.8) สำนักงานเทศบาลตำบลบางทราย
- 6.9) สำนักงานเทศบาลตำบลคลองตำหรุ
- 6.10) สำนักงานเทศบาลตำบลนาป่า
- 6.11) สำนักงานเทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ

7) กลุ่มภารกิจด้านการจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี

- 7.1) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 ชลบุรี
- 7.2) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี
- 7.3) บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด
- 7.4) สมาคมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG)

8) กลุ่มภารกิจด้านการสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ

- 8.1) สำนักงานขนส่งจังหวัดชลบุรี
- 8.2) บริษัท ขนส่ง จำกัด

9) กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลหนองไม้แดง (กอปภ.ทต.)

- 9.1) ผู้บัญชาการเหตุการณ์ (นายกเทศมนตรีตำบลหนองไม้แดง)
- 9.2) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง
- 9.3) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย
- 9.4) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวก
- 9.5) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน
- 9.6) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการกู้ภัย
- 9.7) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี
- 9.8) หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ
- 9.9) ภารกิจด้านการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสาร
- 9.10) งานธุรการและเลขานุการผู้บัญชาการเหตุการณ์

5.3 การกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละภารกิจตามสถานการณ์สมมติ

ลำดับ	กลุ่มภารกิจ	ภารกิจ / การดำเนินการ
1	ด้านอำนวยการและควบคุมการฝึก	- กำหนดพื้นที่ที่เกิดภัย - จัดทำสถานการณ์สมมติ - กำหนดผู้ได้รับผลกระทบ - ให้คำปรึกษา แนะนำ และดำเนินการฝึกซ้อม - ประสานการดำเนินงาน และจัดการฝึกซ้อม
2	ด้านบัญชาการเหตุการณ์ / กอปภ.ทต.	- อำนวยการ ควบคุม ปฏิบัติการและเผชิญเหตุเมื่อเกิดสาธารณภัย พร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - วินิจฉัย สั่งการ ให้คำปรึกษา เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องตามกฎหมาย ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความจำเป็นในการป้องกันและบรรเทาภัย - ใช้อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ ของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตพื้นที่เท่าที่จำเป็นเพื่อการ ป้องกันและบรรเทาภัย - ใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ใน เขตพื้นที่หรือท้องที่ที่เกี่ยวข้องเนื่องกัน - สั่งห้ามเข้าหรือให้ออกจากพื้นที่ อาคาร หรือสถานที่ที่กำหนด - สั่งการเพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบรรเทา/ ระงับเหตุที่เกิดขึ้น - สั่งการให้จัดสถานที่ชั่วคราวเพื่อการอพยพ และให้ผู้ประสบภัยรับ การปฐมพยาบาล - สั่งการให้จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ ใกล้เคียง เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาภัย - สั่งปิดกั้นมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ ที่เกิดเหตุและพื้นที่ ใกล้เคียง - ประสานร้องขอการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงเมื่อ เกิดภัยด้านความมั่นคง
3	ด้านความมั่นคง	- ดำเนินการด้านงานการข่าว การเฝ้าระวัง ป้องกัน และตรวจสอบ - แก้ไขสถานการณ์ภัยด้านความมั่นคง - ให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ ในการจัดการภัยด้านความมั่นคง
4	ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย	ดำเนินการกั้นพื้นที่ที่ประสบภัยแยกจากพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งป้องกัน ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเข้าไปในพื้นที่ และดูแล รักษาความสงบเรียบร้อยของสถานการณ์โดยรอบพื้นที่
5	ด้านการอำนวยการจราจร	- ปิดการจราจรตลอดเส้นทางทั้ง 2 ฝั่งของถนนวิบูลย์ธรรมรักษ์ - จัดหาเส้นทางเลี่ยง อำนวยการจราจร และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ
6	ด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน	- จัดเตรียมแพทย์ พยาบาล และอุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อรองรับผู้บาดเจ็บ - ช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บออกจากพื้นที่เกิดเหตุร่วมกับเจ้าหน้าที่ด้านกู้ภัย

ลำดับ	กลุ่มภารกิจ	ภารกิจ / การดำเนินการ
		3. จัดรถฉุกเฉินพร้อมบุคลากรและเครื่องมือทางการแพทย์เข้าช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ จัดพื้นที่ปฐมพยาบาล นำส่งผู้บาดเจ็บไปยังโรงพยาบาล
7	ด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน	1. ช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บออกจากพื้นที่เกิดเหตุร่วมกับเจ้าหน้าที่ด้านกู้ชีพ 2. แก้ไขสถานการณ์ พร้อมทั้ง ค้นหา และช่วยเหลือ 3. กำหนดจุดอพยพและอพยพประชาชน/ผู้โดยสารที่อยู่บริเวณสถานีขนส่งฯ และบริเวณใกล้เคียง ไปยังที่ปลอดภัย เพื่อป้องกันความสูญเสียในกรณีที่รถน้ำมันระเบิดหรือเกิดเพลิงลุกไหม้
8	ด้านการจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี	1. ดำเนินการเก็บกู้คราบน้ำมันหรือสารเคมี และฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติเพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม
9	ด้านการสืบสวนอุบัติเหตุ และการให้บริการขนส่งสาธารณะ	1. จัดชุดสืบสวนอุบัติเหตุดำเนินการตรวจสอบ/สืบสวนหาสาเหตุ และรายงานผลต่อ ผบ.เหตุการณ์ และผู้บริหารกระทรวงคมนาคม 2. รายงานข้อมูลรถตู้โดยสารสาธารณะคันเกิดเหตุให้ ผบ.เหตุการณ์ และขนส่งจังหวัดทราบ 3. พิจารณาแนวทางการชดเชย/เยียวยาแก่ผู้โดยสารที่ได้รับบาดเจ็บ
10	ด้านการประชาสัมพันธ์และข้อมูลข่าวสาร	1. จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารข่าวสารในภาวะวิกฤต 2. ประสานสื่อมวลชนในจังหวัดเพื่อขอความร่วมมือในการนำเสนอข่าว 3. จัดเตรียมข่าวประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์แถลงต่อสื่อมวลชน (เลขานุการ ผบ.เหตุการณ์ ภายใต้การแนะนำของประชาสัมพันธ์จังหวัด) 4. บันทึกข้อสั่งการเป็นลายลักษณ์อักษร และให้ ผบ.เหตุการณ์ลงนามรับรองเมื่อสถานการณ์ยุติ (เลขานุการ ผบ.เหตุการณ์)

5.4 รูปแบบการฝึกซ้อม

5.4.1 การฝึกซ้อมในที่บังคับการ (Command Post Exercise; CPX)

เป็นการฝึกซ้อมโดยใช้การอภิปรายกลุ่มแบบไม่เป็นทางการบนพื้นฐานของสถานการณ์สมมติที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้สำหรับฝึกด้านการวิเคราะห์ วางแผน และการวินิจฉัยสั่งการ แก่เจ้าหน้าที่และผู้นำ ข้อดีของการฝึกซ้อมในที่บังคับการคือไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจึงเป็นรูปแบบการฝึกซ้อมที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพ และสามารถทดสอบแผน นโยบาย และการวินิจฉัยสั่งการได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ การฝึกซ้อมในที่บังคับการจะมีการนำเสนอปัญหาที่ซับซ้อนและสมจริง

5.4.2 การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full Scale Exercise; FSX)

เป็นการฝึกซ้อมที่มีความซับซ้อนและใช้ทรัพยากรมากที่สุดในบรรดาการฝึกซ้อมรูปแบบอื่นๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับบุคลากรจากหลากหลายหน่วยงานและหลายระดับ โดยมีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรและบุคลากรเพื่อตอบโต้สถานการณ์จริง การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบสามารถทดสอบการตอบโต้

และบรรเทาเหตุฉุกเฉินในหลายแง่มุม โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามแผน นโยบาย และขั้นตอนกระบวนการที่พัฒนาหรือกำหนดขึ้นจาก CPX เหตุการณ์ต่างๆ นำเสนอโดยใช้บทสถานการณ์สมมติในการฝึกซ้อม (Script Exercise Scenario) นอกจากนี้ ในการจัด FSX นั้นจะกำหนดเวลาจริง (Real Time) และอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่กดดันเสมือนเหตุการณ์จริง ดังนั้น เจ้าหน้าที่และทรัพยากรจึงต้องมีการเคลื่อนย้ายไปยังพื้นที่เกิดเหตุการณ์ซึ่งจัดไว้สำหรับปฏิบัติการ ด้วยเหตุนี้ FSX จึงเป็นการฝึกซ้อมที่ใช้ในการประเมินแผน ขั้นตอนการปฏิบัติ รวมทั้งการประสานการปฏิบัติในการตอบโต้เหตุการณ์ภายใต้เงื่อนไขภาวะวิกฤติ

5.5 สถานการณ์สมมติเพื่อการฝึกซ้อม (Script Exercise Scenario)

รถบรรทุกน้ำมันดิบวิ่งในเส้นทางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (สุขุมวิท) ฝั่งขาเข้ากรุงเทพฯ จนถึงบริเวณหน้ามณฑลทหารบกที่ 14 พบว่ามีเจ้าหน้าที่ตั้งจุดตรวจร่วมความมั่นคง และเจ้าหน้าที่ได้เรียกให้รถบรรทุกน้ำมันดิบคันดังกล่าวหยุดเพื่อตรวจสอบตามข้อมูลที่งานด้านการข่าวแจ้งให้ฝ่ายวังรถบรรทุกน้ำมันต้องสงสัยที่ถูกยึดเพื่อใช้ในการก่อความไม่สงบในพื้นที่กรุงเทพฯ โดยให้ระวังกรณีมีวัตถุระเบิดซุกซ่อนมาด้วย แต่รถบรรทุกน้ำมันดิบคันดังกล่าวไม่หยุดแต่ได้เพิ่มความเร็วและขับฝ่าจุดตรวจ และมุ่งหน้าเข้าสู่ถนนวิบูลย์ธรรมรักษ์ (ถนนสายรองที่เชื่อมระหว่างถนนสุขุมวิทกับถนนสายเลียบเมืองชลบุรี) เจ้าหน้าที่จึงติดตามเพื่อสกัดรถบรรทุกน้ำมันดิบ ผู้ก่อเหตุได้ขับรถหนีการติดตามของเจ้าหน้าที่จนถึงช่วงหน้าสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดชลบุรี ซึ่งในขณะนั้นมีรถบัสโดยสารกำลังขับออกจากสถานี ทำให้ผู้ก่อเหตุหักหลบกะทันหันส่งผลให้รถเสียหลักและลื่นเข้าข้างทางบริเวณด้านหน้าสถานีฯ ทำให้รถบรรทุกน้ำมันดิบชนเข้ากับตอนท้ายรถตู้โดยสารประจำทางสายกรุงเทพฯ – ชลบุรี ที่กำลังขับเข้าสถานีอย่างแรง (ในรถตู้คันดังกล่าวมีผู้โดยสารและคนขับ รวม 15 คน) เป็นเหตุให้รถตู้และรถบรรทุกน้ำมันดิบพลิกตะแคงและมีผู้โดยสารภายในรถตู้ได้รับบาดเจ็บและติดอยู่ภายในรถเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ผู้ก่อเหตุจำนวน 3 คนได้รับบาดเจ็บและติดอยู่ภายในรถบรรทุกน้ำมันดิบ ซึ่งจากอุบัติเหตุในครั้งนี้ ทำให้มีน้ำมันรั่วไหลออกมาจากรถทั้ง 2 คัน และมีความเสี่ยงที่จะเกิดเพลิงลุกไหม้ (รายละเอียดแต่ละลำดับสถานการณ์ปรากฏในภาคผนวก ก)

5.6 สถานที่ที่ใช้ในการฝึกซ้อม

5.6.1 การฝึกซ้อมในที่บังคับการ (Command Post Exercise: CPX)

ในวันอังคารที่ 28 มีนาคม 2560 ณ ห้องแสนสุข 1-2 โรงแรมบางแสนเฮอริเทจ ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

5.6.2 การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full Scale Exercise: FSX)

ในวันพุธที่ 29 มีนาคม 2560 ณ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดชลบุรี ถนนวิบูลย์ธรรมรักษ์ ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

5.7 การดำเนินการฝึกซ้อม

5.7.1 ขั้นตอนการดำเนินการ

1) ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการฝึกซ้อม

(1) จัดทำแผนการฝึกซ้อมโดยกำหนดพื้นที่ที่จะทำการฝึกซ้อม กำหนดพื้นที่อพยพ กำหนดเส้นทางจราจร (เส้นทางเลี่ยง) กำหนดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดขั้นตอนและการปฏิบัติ กำหนดผังการประสานสั่งการ กำหนดอุปกรณ์/เครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกซ้อม

(2) มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบตามภารกิจของหน่วยงานและบุคลากร

(3) กำหนดงบประมาณสำหรับการเตรียมการฝึกซ้อม โดยพิจารณาตามความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อม กำหนดเป็นค่าตอบแทน วิทยากร ค่าเดินทาง ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกซ้อมทั้งการฝึกซ้อมในที่บังคับการ และการฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ

2) ขั้นตอนการประชุมเตรียมความพร้อมและแบ่งมอบภารกิจ

ก่อนการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม ผู้รับผิดชอบการอำนวยความสะดวกต้องจัดประชุมเตรียมความพร้อมและแบ่งมอบภารกิจให้กับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดสถานการณ์สมมติ ขั้นตอนและวิธีการฝึก ลำดับเวลาของการปฏิบัติ และสถานที่ที่จะใช้ในการฝึก ซึ่งจะต้องกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพของภัยที่จะฝึกซ้อม โดยมอบหน้าที่ให้หน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมการฝึกซ้อมตามภารกิจ/อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานนั้นๆ ทั้งนี้ ควรกำหนดเป็นแผนและตารางการฝึกซ้อมที่ชัดเจนและง่ายต่อการเข้าใจ

3) ขั้นตอนการทดสอบภาคทฤษฎี

การทดสอบภาคทฤษฎีโดยใช้รูปแบบการฝึกซ้อมในที่บังคับการ (Command Post Exercise: CPX) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการทดสอบการวางแผน การอำนวยความสะดวก วินิจฉัยสั่งการ และประสานงานของหน่วยงานปฏิบัติตามแผน ซึ่งจะเป็นการทบทวนการเข้าใจตามระเบียบปฏิบัติและการดำเนินการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งทดสอบประสิทธิภาพของการติดต่อสื่อสารที่ใช้อยู่ปัจจุบัน โดยการสมมติสถานการณ์และแจ้งข่าวเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามขั้นตอนและแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดไว้ โดยมีเจ้าหน้าที่ประจำฝ่ายอำนวยความสะดวกฯ ติดตามการปฏิบัติและการส่งข่าวของหน่วยงานต่างๆ

4) ขั้นตอนการฝึกภาคปฏิบัติ

การฝึกภาคปฏิบัติ เป็นการนำภาพรวมการทดสอบภาคทฤษฎีมาฝึกปฏิบัติจริง โดยจะจัดตั้งกองอำนวยความสะดวกและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลหนองไม้แดง ซึ่งมีผู้บัญชาการเหตุการณ์ทำหน้าที่ในการวางแผน ควบคุม และสั่งการจริง ตามสถานการณ์สมมติที่ใช้ในการฝึกซ้อมประกอบด้วย

- (1) การจัดตั้งกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลหนองไม้แดง เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการสั่งการ อำนาจการ วางแผน และประสานการปฏิบัติ พร้อมทั้งขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ
- (2) ภารกิจด้านความมั่นคง ดำเนินการด้านงานการข่าว การเฝ้าระวัง ป้องกัน และตรวจสอบ รวมทั้งการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง
- (3) ภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ดำเนินการกั้นพื้นที่ประสบภัย แยกจากพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งป้องกันผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเข้าไปในพื้นที่ และดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของสถานการณ์โดยรอบพื้นที่
- (4) ภารกิจด้านการอำนวยความสะดวก ดำเนินการอำนวยความสะดวกและจัดเส้นทางเข้า-ออกพื้นที่ประสบภัยให้แก่รถของหน่วยงานที่เข้าเผชิญเหตุ รวมทั้งจัดเส้นทางเลี้ยว/เส้นทางสำรอง ให้ประชาชนทั่วไปสามารถสัญจรได้
- (5) ภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน ดำเนินการคัดกรอง และปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย และนำส่งคนป่วย/บาดเจ็บไปยังโรงพยาบาลเพื่อให้การรักษาต่อไป
- (6) ภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและการอพยพประชาชน จัดกำลังเจ้าหน้าที่เข้าแก้ไขสถานการณ์ พร้อมทั้ง ค้นหา และช่วยเหลือผู้ประสบภัย ไปยังพื้นที่ปลอดภัยที่ได้กำหนดไว้
- (7) ภารกิจด้านการจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี ดำเนินการเก็บกู้คราบน้ำมันหรือสารเคมี และฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาวะปกติเพื่อลดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม
- (8) ภารกิจด้านการสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ
- (9) ภารกิจด้านการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสาร ดำเนินการจัดทำข่าว/ข้อมูล สำหรับให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์แถลงต่อสื่อมวลชน รวมทั้งการควบคุมข่าวลือที่อาจสร้างความตื่นตระหนกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว

5) การประเมินผล

การประเมินผลการฝึกซ้อม เป็นการประเมินในเรื่องความเข้าใจสถานการณ์ ความถูกต้องในการสั่งการ ความถูกต้องของข้อมูลข่าวสาร ขั้นตอนการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ความรวดเร็วในการปฏิบัติ ความรวดเร็วในการส่งข่าว ประสิทธิภาพของเครื่องมือสื่อสาร ตลอดจนความพร้อมของอุปกรณ์/เครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาภัย เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยแบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

5.1) การประเมินผลโดยใช้แบบประเมินผลการฝึกซ้อม (การประเมินผลเชิงปริมาณ)

แบบประเมินผลเชิงปริมาณ เป็นการใช้แบบสอบถามเพื่อวัดระดับความเหมาะสม/สอดคล้องของกิจกรรมการฝึกซ้อมฯ โดยแยกแบบประเมินผลการฝึก CPX และ FSX ออกจาก

กัน และทอดแบบประเินตามกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน โดยได้กำหนดระดับความเหมาะสม/ สอดคล้องไว้ 5 ระดับ (ตัวอย่างแบบประเมินฯ ปรากฏในภาคผนวก ค)

5.2) การประเมินผลโดยการประชุมประเมินผลการฝึกซ้อม (การประเมินผลเชิงคุณภาพ)

การประชุมประเมินผลเชิงคุณภาพ เป็นการประชุมภายหลังเสร็จสิ้นการฝึก CPX และ FSX โดยทันที หรือที่เรียกว่า Hot Wash

5.7.2 กำหนดการ

การฝึกซ้อมจัดขึ้นรวม 2 วัน ในระหว่างวันที่ 28 – 29 มีนาคม 2560 โดยมีกิจกรรม ดังนี้
วันที่ 1 (วันอังคารที่ 28 มีนาคม 2560)

ช่วงเช้า

- พิธีเปิดและมอบนโยบาย โดยผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี (นายภัครธรณ์ เทียนไชย)
- การบรรยายให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อมและเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ในหัวข้อ “การจัดการเหตุภัยคุกคามด้านความมั่นคงและสาธารณภัยในภาคคมนาคม” ประกอบด้วย

- พันเอกสมศักดิ์ ตั้งดำรงธรรม (รองเสนาธิการมณฑลทหารบกที่ 14)
- ร้อยตำรวจเอกอเนก เครือเขื่อนเพชร (เจ้าหน้าที่หน่วยเก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด กองบังคับการตำรวจภูธรชลบุรี)
- นายศิวกร บัวป้อง (หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดชลบุรี)
- นายโสภาค กาแวน (นักวิชาการขนส่งชำนาญการ สำนักงานขนส่งจังหวัดชลบุรี)
- นายเชาว์ พวงรักษ์ (เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย มั่นคง อาชีวอนามัย และสิ่งแวดล้อม ฝ่ายปฏิบัติการโครงการเอส 1 บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน))
- นายพรชัย พัฒนาพงษ์สถิต (หัวหน้ากลุ่มบริหารความมั่นคงด้านการขนส่ง สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร)

- การบรรยายสรุปภาพรวมและขั้นตอนการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม ประจำปี 2560 โดยฝ่ายอำนวยการจัดการฝึกซ้อมและควบคุมการฝึก (นางสาวสุชารัตน์ ศรีธีระวีโรจน์)

ช่วงบ่าย

การฝึกซ้อมในที่บังคับการ (Command Post Exercise: CPX) ฝ่ายอำนวยการจัดการฝึกซ้อมและควบคุมการฝึก จะใช้สถานการณ์สมมติเพื่อการฝึกซ้อมเป็นกรอบในการฝึกซ้อม โดยการฝึก CPX จะแบ่งผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- **กลุ่มที่ 1 กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลหนองไม้แดง** ประกอบด้วย ผู้บัญชาการเหตุการณ์ หัวหน้ากลุ่มภารกิจ (ด้านความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อย การอำนวยความสะดวก การกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน การกู้ภัยและอพยพประชาชน การจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี การสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ) ภารกิจด้านการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสาร และงานธุรการ

- **กลุ่มที่ 2 กลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อย และการอำนวยความสะดวก** ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ในระดับหัวหน้าชุดของภารกิจด้านความมั่นคง การรักษาความสงบเรียบร้อย และการอำนวยความสะดวก

- **กลุ่มที่ 3 กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน** ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ในระดับหัวหน้าชุดของภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน

- **กลุ่มที่ 4 กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัย/อพยพ การจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี และการสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ** ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ในระดับหัวหน้าชุดของภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน การจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี และการสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ

ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึก CPX ได้ดำเนินการประชุมประเมินผล (Hot Wash) และสรุปผลการฝึก CPX พร้อมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น

วันที่ 2 (วันพุธที่ 29 มีนาคม 2560)

- พิธีเปิดการฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full Scale Exercise: FSX) โดยที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจการขนส่งทางอากาศ กระทรวงคมนาคม (นางสาวกอบกุล โมทนา) ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี (นายภักครธรณ์ เทียนไชย)

- การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full Scale Exercise: FSX) จัดขึ้น ณ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดชลบุรี ถนนวิบูลย์ธรรมรักษ์ ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

- ประชุมประเมินผล (Hot Wash) จะกระทำโดยทันทีภายหลังการฝึก FSX สิ้นสุดลง ณ กองอำนวยความสะดวกป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลหนองไม้แดง

5.8 หมายเลขโทรศัพท์หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล และมูลนิธิ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

หน่วยงาน	ชื่อ-สกุล / ตำแหน่ง	หมายเลขติดต่อ	
		สำนักงาน (038)	มือถือ
ผู้บริหารจังหวัดชลบุรี	นายภัครธรณ์ เทียนไชย ผู้ว่าราชการจังหวัด	274441	
	นายชายชาญ เอี่ยมเจริญ รองผู้ว่าราชการจังหวัด	791836	089-2031325
	นายเชาวลิตร แสงอุทัย รองผู้ว่าราชการจังหวัด	282581	089-2031310
	นายภวัต เลิศมุกดา รองผู้ว่าราชการจังหวัด	275032	089-2031323
สำนักงานจังหวัดชลบุรี	นายพรเทพ ผ่องศรี หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	275034	089-2034047
ที่ทำการปกครอง	นายวรานนท์ ยิ้มมงคล ปลัดจังหวัด	274090	089-2450162
มณฑลทหารบกที่ 14	พล.ต.ยุทธชัย เทียรทอง ผู้บัญชาการ	282899	
กองบัญชาการช่วยรบที่ 1	พล.ต.สุรเดช ประเคนรี ผู้บัญชาการ	056101	
กรมทหารราบที่ 21 รักษาพระองค์ฯ	พ.อ.วรยุทธ์ แก้ววิบูลย์พันธ์ ผู้บัญชาการ	286881 273516	
กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี	พล.ต.ต.สมประสงค์ เย็นท้วม ผู้บังคับการ	275571	
สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี	พ.ต.อ.สมโชค ตาผล ผู้กำกับ	273020	
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดชลบุรี	นายศิวกร บัวป้อง หัวหน้าสำนักงาน	278031	089-9696724
สาธารณสุขจังหวัดชลบุรี	นพ.ศิริชัย ลีสมกุล นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด	932450	081-9170546
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี	พญ.พรรษา รักษาคม ผู้อำนวยการ	277881-2	093-1358838
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองชลบุรี		282148	
โรงพยาบาลชลบุรี	นพ.ชุตินันท์ ตาบ-องครักษ์ ผู้อำนวยการ	931998	081-9326521
โรงพยาบาลค่ายนาวิกมิทรราชินี		8273034	
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา		394850-3	
โรงพยาบาลเอกชล 1		939999	
โรงพยาบาลเอกชล 2		939888	
โรงพยาบาลวิภาวดี อมตะนคร		316999	

หน่วยงาน	ชื่อ-สกุล / ตำแหน่ง	หมายเลขติดต่อ	
		สำนักงาน (038)	มือถือ
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 ชลบุรี	นายปัญญา วรเพชรายุทธ ผู้อำนวยการ	282381 ต่อ 11	
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี	นายวีระ ทองประไพ ผู้อำนวยการ	398269	089-9691609
สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดชลบุรี	นางสาวฐิติรัตน์ ศรีธีระวีโรจน์ ประชาสัมพันธ์จังหวัด	279448	092-2468379
สำนักงานพลังงานจังหวัด ชลบุรี	นายนิยม วัฒนประภากร ผู้อำนวยการ	057241-2	081-1747875
องค์การบริหารส่วนจังหวัด ชลบุรี	นายวิทยา คุณปลื้ม นายก อบจ.	455918	
อำเภอเมืองชลบุรี	นายศิรัชฎ ประสพเนตร นายอำเภอ	274282	081-8670688
เทศบาลตำบลหนองไม้แดง	นางดวงทิพย์ ภาวสุทธิชัยกิจ นายกเทศมนตรี	215602-4	081-8654275
เทศบาลเมืองชลบุรี	นางสาวจุฑารัตน์ ปริญวชิรพัฒน์ ปลัดเทศบาล	274430	
เทศบาลเมืองบ้านสวน	นายจักรวาล ตั้งประกอบ นายกเทศมนตรี	282418	081-8618054
เทศบาลตำบลบางทราย	นายกำพล วงศ์ทรายทอง นายกเทศมนตรี	282523 ต่อ 109	081-8374499
เทศบาลตำบลคลองตำหรุ	นายธีรชัย ล้อวชิระวิญญู นายกเทศมนตรี	145666	081-7624353
เทศบาลตำบลนาป่า	นายสามารถ สุขสว่าง นายกเทศมนตรี	055645-6 ต่อ 106	081-7234301
เทศบาลตำบลดอนหัวฬ่อ	นางสาวนวรรตน์ ไตรรักษ์ นายกเทศมนตรี	193115-20	081-8636711
สำนักงานขนส่งจังหวัดชลบุรี	นายชัตร์ชัย ทองมี ขนส่งจังหวัดชลบุรี	275200 ต่อ 13	089-9201773
สำนักงานแขวงทางหลวง ชลบุรี 1	นายโกเมศ มัชฌิมา ผู้อำนวยการ	758541 758538-40	081-6680418
สำนักงานแขวงทางหลวง ชลบุรี 2	นายจักรภพ วัชรณเฑียร รท. ผู้อำนวยการ	385778-83 ต่อ 101	
สำนักงานแขวงทางหลวง ชนบท ชลบุรี	นายสมชาย ลีลาประภาภรณ์ ผู้อำนวยการ	202043 ต่อ 115	081-8340511
บริษัท ขนส่ง จำกัด	นางสาวธัญวลัย สระคำ นายสถานีเดินรถชลบุรี	282685	081-1722554
มูลนิธิไตรคุณธรรม (ข้าแต่ไก่ไข่) ชลบุรี		272201	
มูลนิธิธรรมรักษามิณรัตน์		398388	

หน่วยงาน	ชื่อ-สกุล / ตำแหน่ง	หมายเลขติดต่อ
สายด่วน	สายด่วนภาครัฐ	1111
	สายด่วนนิรภัย	1784
	การแพทย์ฉุกเฉิน	1669
	ศูนย์ปลอดภัยคมนาคม	1356
	ศูนย์ปลอดภัยทางน้ำ กรมเจ้าท่า	1199
	กรมทางหลวง	1586
	กรมทางหลวงชนบท	1146
	กรมการขนส่งทางบก	1584
	ตำรวจทางหลวง	1193
	กรมควบคุมมลพิษ	1650
	ศูนย์ข้อมูลระบบอุบัติเหตุจากสารเคมี และวัตถุอันตราย	1564

5.9 ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกซ้อม

5.9.1 หน่วยงานมีความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน/ภัยในภาคคมนาคม

5.9.2 หน่วยงานมีความสามารถในการลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากสถานการณ์ฉุกเฉิน/ภัยในภาคคมนาคม

5.9.3 หน่วยงานได้เรียนรู้และมีความเข้าใจระบบบัญชาการเหตุการณ์ภายใต้การบริหารจัดการภัยที่เกี่ยวข้อง

5.9.4 หน่วยงานได้เข้าใจบทบาทหน้าที่การประสานแผนและแนวทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

5.9.5 หน่วยงานได้มีการพัฒนาและปรับปรุงแผน และแนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน/ภัยขึ้น

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2554.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กระทรวงมหาดไทย. คู่มือการปฏิบัติงานตามกระบวนการ การฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. เอกสารสำเนา, 2555.

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2553-2557. กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2552.

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ.2558. กรุงเทพฯ : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2558.

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร, กระทรวงคมนาคม. แผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแบบบูรณาการ ระดับกระทรวง ด้านคมนาคม. เอกสารสำเนา, 2553.

สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ. ผลการฝึกการบริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ ประจำปี 2558. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ, 2558.

สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ และกระทรวงกลาโหม. ร่างแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ (ฉบับใหม่). เอกสารสำเนา

ภาคผนวก

ก

การกำหนดบทบาทในสถานการณ์สมมติ

สถานการณ์จำลอง (การจัดการสาธารณภัย ระดับที่ 1)

การฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม กระทรวงคมนาคม ประจำปี 2560

การฝึกซ้อมในที่บังคับการ (Command Post Exercise: CPX) ณ โรงแรมบางแสนเฮอริเทจ ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
และการฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (Full Scale Exercise: FSX) บริเวณสถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดชลบุรี ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
ระหว่างวันที่ 28 – 29 มีนาคม 2560

สถานการณ์ : รถบรรทุกน้ำมันดิบวิ่งในเส้นทางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ฝั่งขาเข้ากรุงเทพฯ จนถึงบริเวณหน้ามณฑลทหารบกที่ 14 พบว่ามีเจ้าหน้าที่ตั้งจุดตรวจร่วมความมั่นคง และเจ้าหน้าที่ได้เรียกให้รถบรรทุกน้ำมันดิบคันดังกล่าวหยุดเพื่อตรวจสอบตามข้อมูลที่งานด้านการข่าวแจ้งให้ฝ่ายระวังรถบรรทุกน้ำมันต้องสงสัยที่ถูกยึดเพื่อใช้ในการก่อความไม่สงบในพื้นที่ กรุงเทพฯ โดยให้ระวางกรณีมีวัตถุระเบิดซุกซ่อนมาด้วย แต่รถบรรทุกน้ำมันดิบคันดังกล่าวไม่หยุดแต่ได้เพิ่มความเร็วและขับฝ่าจุดตรวจ และมุ่งหน้าเข้าสู่ถนนวิบูลย์ธรรมรักษ์ (ถนนสายรองที่เชื่อมระหว่างถนนสุขุมวิทกับถนนสายเลี่ยงเมืองชลบุรี) เจ้าหน้าที่จึงติดตามเพื่อสกัดรถบรรทุกน้ำมันดิบ ผู้ก่อเหตุได้ขับรถหนีการติดตามของเจ้าหน้าที่จนถึงช่วงหน้าสถานีขนส่งผู้โดยสารชลบุรี ซึ่งในขณะนั้นมีรถบัสโดยสารกำลังขับออกจากสถานี ทำให้ผู้ก่อเหตุหักหลบกะทันหันส่งผลให้รถเสียหลักแฉลบเข้าข้างทางบริเวณด้านหน้าสถานีฯ ทำให้รถบรรทุกน้ำมันดิบชนเข้ากับตอนท้ายรถตู้โดยสารประจำทางสายกรุงเทพฯ – ชลบุรี ที่กำลังขับเข้าสถานีอย่างแรง (ในรถตู้คันดังกล่าวมีผู้โดยสารและคนขับ รวม 15 คน) เป็นเหตุให้รถตู้และรถบรรทุกน้ำมันดิบพลิกตะแคงและมีผู้โดยสารภายในรถตู้ได้รับบาดเจ็บและติดอยู่ภายในรถเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ผู้ก่อเหตุจำนวน 3 คนได้รับบาดเจ็บและติดอยู่ภายในรถบรรทุกน้ำมันดิบ ซึ่งจากอุบัติเหตุในครั้งนี้ทำให้น้ำมันรั่วไหลออกมาจากรถทั้ง 2 คัน และมีความเสี่ยงที่จะเกิดเพลิงลุกไหม้

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ / เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
ก่อนเริ่มสถานการณ์		รถบรรทุกน้ำมันดิบถูกยึดโดยกลุ่มคนไม่ทราบฝ่าย		พนักงานขับรถบรรทุกน้ำมัน / ปตท.สผ ดำเนินการตามขั้นตอนการปฏิบัติกรณีประสบเหตุด้านความมั่นคง (การปฏิบัติก่อนเข้าสู่สถานการณ์เมื่อทราบว่ารถถูกยึด)	- พนักงานขับรถบรรทุกน้ำมัน / บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด
1	09.30	รถบรรทุกน้ำมันดิบวิ่งในเส้นทางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (สุขุมวิท) ฝั่งขาเข้ากรุงเทพฯ จนถึงบริเวณหน้ามณฑลทหารบกที่ 14 พบว่ามีเจ้าหน้าที่ตั้งจุดตรวจร่วมความมั่นคง และเจ้าหน้าที่ได้เรียกให้รถขนส่งน้ำมันคันดังกล่าวหยุดเพื่อตรวจสอบตามข้อมูลที่งานด้านการข่าวแจ้งให้ฝ่ายระวังรถบรรทุกน้ำมันต้องสงสัยที่ถูกยึดเพื่อใช้ในการก่อความไม่สงบในพื้นที่ กรุงเทพฯ โดยให้ระวางกรณีมีวัตถุระเบิดซุกซ่อนมาด้วย			

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
2	09.33	รถบรรทุกน้ำมันดับคันดังกล่าวไม่หยุดแต่ได้เพิ่มความเร็วและขับฝ่าจุดตรวจ และมุ่งหน้าเข้าสู่ถนนวิบูลย์ธรรมรักษ์ (ถนนสายรองที่เชื่อมระหว่างถนนสุขุมวิทกับถนนสายเลี้ยวเมืองชลบุรี) เจ้าหน้าที่จึงติดตามเพื่อสกัดรถขนส่งน้ำมัน			
3	09.36	ผู้ก่อเหตุได้ขับรถหนีการติดตามของเจ้าหน้าที่จนถึงช่วงหน้าสถานีขนส่งผู้โดยสารชลบุรี ซึ่งในขณะนั้นมีรถโดยสารกำลังขับออกจากสถานี ทำให้ผู้ก่อเหตุหักหลบกะทันหันส่งผลให้รถเสียหลัก แลบลับเข้าข้างทางบริเวณด้านหน้าสถานีฯ ทำให้รถบรรทุกน้ำมันดับชนเข้ากับตอนท้ายรถตู้โดยสารประจำทางสายกรุงเทพฯ – ชลบุรี ที่กำลังขับเข้าสถานีอย่างแรง (ในรถตู้คันดังกล่าวมีผู้โดยสารและคนขับ รวม 15 คน) เป็นเหตุให้รถตู้และรถขนส่งน้ำมันพลิกตะแคงและมีผู้โดยสารภายในรถตู้ได้รับบาดเจ็บและติดอยู่ภายในรถเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ผู้ก่อเหตุจำนวน 3 คนได้รับบาดเจ็บและติดอยู่ภายในรถบรรทุกน้ำมันดับ ซึ่งจากอุบัติเหตุในครั้งนี้ทำให้มีน้ำมันรั่วไหลออกมาจากรถทั้ง 2 คัน และมีความเสี่ยงที่จะเกิดเพลิงลุกไหม้ เหตุการณ์ที่ 1 รถตู้โดยสารพลิกตะแคง โดยฝั่งคนขับไถลไปกับพื้นถนน 1. คนขับรถตู้โดยสาร บาดเจ็บบริเวณต้นคอ และมีบาดแผลบริเวณใบหน้าและลำตัว จากเศษกระจกหน้าต่างแตก 2. ผู้โดยสารที่นั่งด้านหน้า (ข้างคนขับ) จำนวน 1 ราย บาดเจ็บบริเวณต้นคอ และมีอาการตื่นตระหนก 3. ผู้โดยสารที่นั่งตอนกลางฝั่งขวา (ฝั่งคนขับ) มีบาดแผลบริเวณใบหน้าและลำตัว จากเศษกระจกหน้าต่างแตก จำนวน 4 ราย			

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
		4. ผู้โดยสารที่นั่งตอนท้าย และตอนกลางด้านซ้าย บาดเจ็บบริเวณต้นคอ 2 ราย แขนและขาหัก 2 ราย ศีรษะแตก 2 ราย 5. ผู้โดยสารที่นั่งตอนกลางหมดสติ จำนวน 2 ราย 6. ผู้โดยสารที่นั่งตอนกลาง จำนวน 1 ราย บาดเจ็บบริเวณต้นคอ ศีรษะแตก แขนหัก <u>เนื่องจากไม่คาดเข็มขัดนิรภัย</u>			
		เหตุการณ์ที่ 2 รถบรรทุกน้ำมันดับพลิกตะแคง 1. คนขับบาดเจ็บที่ศีรษะ และลำตัว ติดอยู่ในรถไม่สามารถออกมาได้ 2. ผู้ก่อเหตุอีก 2 รายมีอาการบาดเจ็บที่ศีรษะ และลำตัว พยายามหลบหนีออกจากรถ แต่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมไว้ได้ทันที			
		เหตุการณ์ที่ 3 ข้อมูลการข่าวแจ้งให้ระวังวัตถุระเบิดที่อาจซุกซ่อนอยู่ในรถบรรทุกน้ำมัน ทำให้อาจเกิดระเบิดขึ้นได้			
		เหตุการณ์ที่ 4 น้ำมันรั่วไหลออกมาจากรถทั้ง 2 คัน และมีความเสี่ยงที่จะเกิดเพลิงลุกไหม้			
4	09.37	- เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงติดตามรถบรรทุกน้ำมันมาถึงที่เกิดเหตุ		1. ดำเนินการกั้นพื้นที่ประสบภัยแยกจากพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งป้องกันผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปเข้าไปในพื้นที่ 2. ติดป้ายเตือน และจัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวัง 3. แจ้ง สภ.เมืองชลบุรี เพื่อขอเจ้าหน้าที่เก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิด (EOD) เข้าดำเนินการ 4. สภ.เมืองชลบุรีประสานขอหน่วย EOD จากกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี	- กลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง - กลุ่มภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย - นายสถานี/หัวหน้าฝ่ายการเดินรถ

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
				5. กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี ประสานกองบัญชาการช่วยรบที่ 1 ขอกำลังเสริมเพื่อปฏิบัติการเก็บกู้วัตถุระเบิด 6. นายสถานี/หัวหน้าฝ่ายการเดินรถกำหนดจุดอพยพและอพยพประชาชน/ผู้โดยสารที่อยู่ในบริเวณสถานีฯ และบริเวณใกล้เคียง ไปยังที่ปลอดภัย(ห่างจากพื้นที่เกิดเหตุในรัศมีไม่น้อยกว่า 400 เมตร) และจัดเตรียมน้ำยาดับเพลิง/อุปกรณ์สำหรับดับเพลิง ประสานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ประสานหน่วยแพทย์ฉุกเฉิน Stand by	
		- เจ้าหน้าที่เก็บกู้และทำลายวัตถุระเบิดรับทราบภารกิจ		1. การวางแผนขั้นต้น 2. เตรียมตัวเข้าปฏิบัติการ ณ จุดเกิดเหตุ	- EOD
5	09.38	- หัวหน้าฝ่ายกิจการขนส่ง (หัวหน้าสถานี) ในฐานะเจ้าของพื้นที่ได้พบเหตุ และแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบสถานการณ์เบื้องต้น ดังนี้ 1. งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง 2. ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) สายด่วน 1669 3. สภ.เมืองชลบุรี สายด่วน 191 4. บริษัท ขนส่ง จำกัด สายด่วน 1490 - บริษัท ขนส่ง จำกัด รับทราบ/ประสานนายสถานีเดินรถชลบุรี และประสานแจ้งข้อมูลไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1. ศูนย์ปลอดภัยคมนาคม สายด่วน 1356 2. กรมการขนส่งทางบก สายด่วน 1584			

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงาน ที่ปฏิบัติ
		- ศูนย์ปลอดภัยคมนาคม ได้รับแจ้งเหตุ/รายงานสถานการณ์ให้ผู้บริหารกระทรวงคมนาคมทราบและสั่งการไปยังหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม ดังนี้ 1. บริษัท ขนส่ง จำกัด สายด่วน 1490 ให้ตรวจสอบข้อมูลรถตู้โดยสารสาธารณะคันที่เกิดเหตุ และข้อมูลประกันภัย 2. กรมการขนส่งทางบก สายด่วน 1584 ให้ประสานการปฏิบัติกับ บขส. ในการตรวจสอบและเี่ยวยาผู้โดยสารที่ได้รับผลกระทบ และให้ส่งเจ้าหน้าที่สืบสวนอุบัติเหตุไปในพื้นที่เกิดเหตุเพื่อสอบสวนหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ 3. กรมทางหลวง สายด่วน 1586 ให้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินการและอำนวยความสะดวก 4. กรมทางหลวงชนบท สายด่วน 1146 ให้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อสนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินการและอำนวยความสะดวก - ศูนย์ปลอดภัยคมนาคมประสานแจ้งหน่วยงานนอกสังกัดกระทรวงคมนาคมที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบสถานการณ์ในเบื้องต้น ดังนี้ 1. บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด โทร 0 2537 6699 ซึ่งเป็นเจ้าของสินค้าที่เกิดอุบัติเหตุ เพื่อทราบสถานการณ์ประกอบการพิจารณาจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อเข้าระงับเหตุ 2. กรมควบคุมมลพิษ สายด่วน 1650 เพื่อทราบข้อมูลการรั่วไหลของน้ำมันในพื้นที่เกิดเหตุ			
		- งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง ได้รับแจ้งเหตุ /รายงานให้นายกฯ ทราบ	นายกเทศมนตรีตำบลหนองไม้แดงในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น มอบหมายให้หัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง ทำหน้าที่ผู้บัญชาการเหตุเบื้องต้น	- หัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง รับทราบคำสั่งและทำหน้าที่ผู้บัญชาการเหตุเบื้องต้น	- ทต.หนองไม้แดง

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
			ผู้บัญชาการเหตุเบื้องต้นสั่งการเจ้าหน้าที่งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดงตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุและประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้ในการระงับเหตุ		- ทต.หนองไม้แดง
6	09.40	- ผู้บัญชาการเหตุเบื้องต้นพร้อมเจ้าหน้าที่งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดงเข้าตรวจสอบพื้นที่เกิดเหตุ - งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดงประเมินทรัพยากรสำหรับการระงับเหตุน้ำมันรั่วไหลซึ่งอาจทำให้เกิดเพลิงลุกไหม้ ซึ่งเมื่อประเมินแล้วสรุปว่า ทต.หนองไม้แดงไม่มีรถดับเพลิงที่สามารถดับเพลิงที่ลุกไหม้จากน้ำมันได้ จำเป็นต้องประสานขอสนับสนุนรถดับเพลิงที่สามารถฉีดโฟมดับเพลิงพร้อมรถน้ำจาก อปท. อื่น และรถน้ำกับรถดับเพลิงที่มีอยู่ก็ไม่เพียงพอในการฉีดน้ำหล่อเย็นแท็งก์น้ำมันหากเปลวเพลิงลุกลาม จำเป็นต้องขอสนับสนุนจาก อปท. อื่น /รายงานให้นายกฯ ทราบ		- นายก ทต.หนองไม้แดง ร้องขอการสนับสนุนรถดับเพลิงที่สามารถฉีดโฟมดับเพลิงพร้อมรถน้ำ และรถดับเพลิงสำหรับฉีดน้ำหล่อเย็นไปยังนายอำเภอเมืองชลบุรีในฐานะผู้อำนวยการอำเภอ	- ทต.หนองไม้แดง
7	09.42	- ผู้อำนวยการอำเภอรับทราบและสั่งตรวจสอบแหล่งทรัพยากรสนับสนุนภายในพื้นที่อำเภอเมืองชลบุรี - ผู้อำนวยการอำเภอรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดทราบสถานการณ์ในเบื้องต้น และขอสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ในภาวะฉุกเฉินจากสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดชลบุรี เพื่อควบคุมข้อมูลข่าวสารไม่ให้สร้างความตื่นตระหนกแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว - ผู้อำนวยการจังหวัดมอบหมายสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดให้ความสนับสนุนการดำเนินการประชาสัมพันธ์ในภาวะฉุกเฉิน		ผู้อำนวยการอำเภอสั่งการไปยัง อปท. ในพื้นที่เพื่อสนับสนุนทรัพยากร ดังนี้ 1. อบจ.ชบ., ทม.ชลบุรี และทม.บ้านสวน ให้นำรถดับเพลิงที่สามารถฉีดโฟมดับเพลิงพร้อมรถน้ำไปยังที่เกิดเหตุเพื่อสนับสนุนภารกิจดับเพลิงที่เกิดจากน้ำมัน 2. ทต.บางทราย, ทต.คลองตำหรุ, อบต.นาป่า และ อบต.ดอนหัวฬ่อให้นำรถน้ำและรถดับเพลิงไปยังที่เกิดเหตุเพื่อสนับสนุนภารกิจหล่อเย็นแท็งก์น้ำมัน	- นายอำเภอเมืองชลบุรี - อบจ.ชบ. - ทม.ชลบุรี - ทม.บ้านสวน - ทต.บางทราย - ทต.คลองตำหรุ - อบต.นาป่า - อบต.ดอนหัวฬ่อ - สนง.ประชาสัมพันธ์จังหวัด

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ / เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
8	09.43	- หน่วยงานต่างๆ เมื่อได้รับแจ้งเหตุได้ดำเนินการตามระเบียบปฏิบัติประจำ เพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน/สาธารณภัยในภาคคมนาคม โดยบูรณาการการดำเนินงานให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558		1. จัดเตรียมแพทย์ พยาบาล และอุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อรองรับผู้บาดเจ็บ 2. ช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บออกจากพื้นที่เกิดเหตุร่วมกับเจ้าหน้าที่ด้านกู้ภัย 3. จัดรถฉุกเฉินพร้อมบุคลากรและเครื่องมือทางการแพทย์เข้าช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ และจัดพื้นที่ปฐมพยาบาล และนำส่งคนป่วย/บาดเจ็บไปยังโรงพยาบาลเพื่อให้การรักษา	- กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน
				1. ปิดการจราจรตลอดเส้นทางทั้ง 2 ฝั่งของถนนวิบูลย์ธรรมรักษ์ 2. จัดหาเส้นทางเลี่ยง อำนวยความสะดวกจราจร และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ	- กลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวกจราจร
				1. งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทม.ชลบุรี, ทม.บ้านสวน, ทต.บางทราย, ทต.คลองตำหรุ, อบต.นาป่า และ อบต.ดอนหัวฬ่อ รับข้อสั่งการจากผู้อำนวยความสะดวกจราจร / จัดเตรียมทรัพยากรออกปฏิบัติการ 2. งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง เตรียมการช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บออกจากพื้นที่เกิดเหตุร่วมกับเจ้าหน้าที่ด้านกู้ชีพ เมื่อได้รับการยืนยันความปลอดภัยจากหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง	- กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ / เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงาน ที่ปฏิบัติ
8 (ต่อ)				1. บริษัท ปตท.สผ.สยาม จำกัด จัดชุดปฏิบัติการฉุกเฉินพร้อมโหมดับเพลิงและอุปกรณ์ในการกำจัดคราบน้ำมันออกปฏิบัติการ และประสานสมาคมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG) 2. สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 ชลบุรี และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี จัดเจ้าหน้าที่ออกปฏิบัติการ	- กลุ่มภารกิจด้านการจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี
				1. บขส. รายงานข้อมูลรถตู้โดยสารคันที่เกิดเหตุให้กรมการขนส่งทางบกทราบ พร้อมทั้งประสานบริษัทประกันภัยของรถตู้โดยสารประจำทางคันที่เกิดเหตุ 2. กรมการขนส่งทางบกส่งชุดสืบสวนอุบัติเหตุลงพื้นที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินการหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุร่วมกับหน่วยพิสูจน์หลักฐาน สภ.เมืองชลบุรี รวมทั้งประสานการดำเนินการกับ บขส. เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้โดยสารที่ประสบอุบัติเหตุ	- กลุ่มภารกิจด้านการสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ
				1. จัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารข่าวสารในภาวะวิกฤต 2. ประสานสื่อมวลชนในจังหวัดเพื่อขอความร่วมมือในการนำเสนอข่าว	- สนง.ประชาสัมพันธ์จังหวัด

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ / เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
8 (ต่อ)		เหตุการณ์ที่ 5 ผู้โดยสารที่รอรถอยู่ในสถานีฯ และประชาชนที่เห็นเหตุการณ์พยายามเข้ามาดูสถานการณ์ใกล้ๆ		- กันพื้นที่ - ดำเนินการด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย	- กลุ่มภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย
		เหตุการณ์ที่ 6 การจราจรบริเวณด้านหน้าสถานีฯ เริ่มติดขัดเนื่องจากตอนท้ายของรถบรรทุกน้ำมันที่ขวางอยู่บนถนนทำให้รถที่มาจากฝั่งสุขุมวิทไม่สามารถผ่านไปได้ และถนนฝั่งตรงข้ามประชาชนจอดรถ/ชะลอรถเพื่อดูเหตุการณ์		- ปิดกั้นเส้นทางบริเวณใกล้พื้นที่เกิดเหตุ - จัดการจราจร / เส้นทางเลี่ยง - อำนวยความสะดวก	- กลุ่มภารกิจด้านอำนวยความสะดวก
9	09.44	- EOD เข้าดำเนินการเคลียร์พื้นที่ พบวัตถุระเบิดอยู่ในกระเป๋าสัมภาระที่ตกอยู่ข้างคนขับรถบรรทุกน้ำมัน โดยวัตถุระเบิดนั้นไม่ได้อยู่ในสภาพที่พร้อมจุดระเบิด		1. EOD ในชุด Bomb Suit เข้าปฏิบัติการ ณ จุดเกิดเหตุ 2. สอบถามพยาน 3. ประเมินสถานการณ์ 4. วางแผนการปฏิบัติ 5. ปฏิบัติตามแผน 6. เคลียร์พื้นที่ 7. นำวัตถุระเบิดกลับไปตรวจสอบที่กองบังคับการตำรวจภูธรชลบุรี	- EOD
10	09.45	เหตุการณ์ที่ 7 เริ่มมีเพลิงลุกไหม้บริเวณด้านหน้าตัวรถบรรทุกน้ำมัน (อยู่ใกล้กับรถตู้โดยสาร) และมีแนวโน้มว่าจะลามเข้าไปยังแท็งก์เก็บน้ำมันด้านหลัง		- งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง จัดน้ำเป็นม่านน้ำเพื่อควบคุมอุณหภูมิและเพื่อป้องกันการลุกลามของเปลวเพลิง	- ทต. หนองไม้แดง, หัวหน้างานป้องกัน
11	09.46	- หัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดงรายงานสถานการณ์และความก้าวหน้าในการดำเนินการระงับเหตุทั้งในด้านความมั่นคง และในด้านสาธารณภัยแก่นายกเทศมนตรีตำบลหนองไม้แดง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อประเมินสถานการณ์และความจำเป็นในการจัดตั้งกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลหนองไม้แดง (กอบก.ทต.)	- นายกเทศมนตรีตำบลหนองไม้แดงประเมินสถานการณ์ในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น และสั่งตั้ง กอบก.ทต. โดยนายกฯ ทำหน้าที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ - สั่งการให้หัวหน้างานป้องกันฯ ทต.หนองไม้แดงร่างแผนที่และเส้นทางโดยรอบพื้นที่เกิดเหตุเพื่อใช้ประกอบการสั่งการ	- ทต. หนองไม้แดง ตั้ง กอบก.ทต. บริเวณพื้นที่ปลอดภัย ไม่ไกลจากพื้นที่เกิดเหตุ	- ทต. หนองไม้แดง, หัวหน้างานป้องกัน

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
12	09.48	- ผู้บัญชาการเหตุการณ์เข้าปฏิบัติหน้าที่ ณ กอปก.ทต. - หัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง รายงานสถานการณ์และผลการปฏิบัติต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์	- ผู้บัญชาการเหตุการณ์ รับทราบ/รับรองการดำเนินการเบื้องต้นที่สั่งการโดยหัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง ซึ่งได้รับการมอบหมายจากผู้อำนวยการท้องถิ่นให้ทำหน้าที่ผู้บัญชาการเหตุเบื้องต้น - สั่งการให้เลขานุการบันทึกเหตุการณ์/การสั่งการ/สถานการณ์และการดำเนินการในแต่ละช่วงเวลา/ทรัพยากรที่ใช้/ปัญหา/อุปสรรค/ข้อจำกัด ตั้งแต่ช่วงเวลาที่หัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง ได้รับแจ้งและออกปฏิบัติหน้าที่ จนกระทั่งถึงสิ้นสุดสถานการณ์ (ปิด กอปก.ทต.)	- หัวหน้ากลุ่มภารกิจต่างๆ / สนง.ประชาสัมพันธ์ จังหวัด รายงานตัวพร้อมแจ้งข้อมูลสถานการณ์/กำลังคน/ทรัพยากร และเตรียมรอรับคำสั่งจากผู้บัญชาการเหตุการณ์	- ทต. หนองไม้แดง - หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย - หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน - หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน - สนง.ประชาสัมพันธ์ จังหวัด
		- หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านความมั่นคงรายงานผลการจัดการเหตุด้านความมั่นคง ซึ่งภารกิจสำเร็จลุล่วงแล้ว	- ผู้บัญชาการเหตุการณ์ รับทราบ/ขอบคุณ/สั่งการเลขานุการบันทึกข้อมูลการดำเนินงานของกลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง		- หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง
		- สถานการณ์เพลิงไหม้ขยายวงกว้าง เปลวเพลิงจากบริเวณด้านหน้ารถบรรทุกน้ำมันเริ่มลุกลามมายังรถตู้โดยสาร - คนขับรถบรรทุกน้ำมัน คนขับรถตู้โดยสาร และผู้โดยสารทั้งหมด ยังคงติดอยู่ในรถ	ผู้บัญชาการเหตุการณ์สั่งการหัวหน้ากลุ่มภารกิจ/เจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการ ดังนี้ - สั่งการหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน กำกับการดำเนินการของหน่วยปฏิบัติที่มาจาก อบท. ต่างๆ ให้ฉีดน้ำเป็นม่านน้ำอย่างต่อเนื่องเพื่อควบคุมอุณหภูมิและเพื่อป้องกันการลุกลามของเปลวเพลิง ในระหว่างที่รอโฟมดับเพลิงซึ่ง บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด กำลังนำมาสับสนุนภารกิจ	หัวหน้าชุดผจญเพลิงจาก อบจ.ชบ., ทม.ชลบุรี, ทม.บ้านสวน, ทต.บางทราย, ทต.คลองตำหรุ, อบต.นาป่า และ อบต.ดอนหัวฬ่อ ซึ่งได้รับคำสั่งจากผู้อำนวยการอำเภอ เข้ารายงานตัวพร้อมทรัพยากรสนับสนุนต่อหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน	- ทต.หนองไม้แดง - อบจ.ชบ. - ทม.ชลบุรี - ทม.บ้านสวน - ทต.บางทราย - ทต.คลองตำหรุ - อบต.นาป่า - อบต.ดอนหัวฬ่อ

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
12 (ต่อ)			- สั่งการหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน เตรียมพร้อมเข้าให้ความช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเมื่อได้รับการยืนยันสถานะความปลอดภัยของเหตุการณ์ว่าจะไม่กระทบต่อความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่จากหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน		- กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน - กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน
			- สั่งการหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวก ให้จัดการจราจรและอำนวยความสะดวกให้รถที่เข้าปฏิบัติหน้าที่ในการผจญเพลิง/เก็บกู้คราบน้ำมัน/กู้ภัย/กู้ชีพ เข้า-ออกพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว		- กลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวกจราจร
			- สั่งการหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่เพิ่มเติม โดยให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่		- กลุ่มภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย
			1. <u>พื้นที่อันตรายสูงหรือฮอทโซน ห้ามเข้าโดยเด็ดขาด</u> เพราะมีน้ำมันปริมาณมากรั่วไหลและมีไฟลุกไหม้อยู่ 2. <u>พื้นที่อันตรายหรือวอร์มโซน</u> เป็นพื้นที่ที่อยู่ในระยะที่มีไอร้อน/ไอระเหยจากเชื้อเพลิงที่ก่อให้เกิดอันตรายได้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีชุด/อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลพร้อมในการเข้าจัดการเหตุ 3. <u>พื้นที่ปลอดภัยหรือคูลโซน</u> เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยเพียงพอที่ไอร้อน/ไอระเหย		

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงาน ที่ปฏิบัติ
12 (ต่อ)			จากเชื้อเพลิงไม่สามารถก่อให้เกิดอันตรายได้ เป็นพื้นที่สำหรับผู้ปฏิบัติงานเพื่อ <u>บัญชาการเหตุ หรือการคัดกรองผู้บาดเจ็บ และการปฐมพยาบาล</u> (ห้ามผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่)		
			- สั่งการหัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง ประสานแจ้งสถานการณ์ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคทราบ เพื่อเตรียมการตัดกระแสไฟฟ้าหากสถานการณ์ขยายวงกว้างจนอาจก่อให้เกิดอันตรายกับระบบจ่ายไฟฟ้า		- ทต.หนองไม้แดง
			- สั่งการหัวหน้ากองคลัง ทต.หนองไม้แดง จัดหาน้ำดื่ม/อาหาร/สิ่งของจำเป็น สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน		- ทต.หนองไม้แดง
13	09.50	- รถน้ำที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอต่อการจัดการเหตุ หากสถานการณ์วิกฤตมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องประสานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมในพื้นที่ (หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมมีการเตรียมพร้อมในที่ตั้ง และให้การสนับสนุนเมื่อได้รับการร้องขอ)	- สั่งการหัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง ประสานขอรับการสนับสนุนรถน้ำจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมในพื้นที่ สำหรับกรณีที่เกิดทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอจัดการเหตุ	- หัวหน้างานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทต.หนองไม้แดง ประสานแขวงทางหลวงชลบุรีที่ 1 เพื่อขอรับการสนับสนุนรถน้ำจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมในพื้นที่ กรณีที่ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เพียงพอจัดการเหตุ - แขวงทางหลวงชลบุรีที่ 1 ตรวจสอบทรัพยากรของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมที่มีอยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จากฐานข้อมูลระบบทรัพยากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม / เตรียมพร้อมให้	- ทต.หนองไม้แดง - แขวงทางหลวงชลบุรีที่ 1 - สำนักงานแขวงทางหลวงชนบทชลบุรี

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
13 (ต่อ)				ความสนับสนุนร่น้ำในการจัดการเหตุ (แนวทางหลวงชลบุรีที่ 1 และสำนักงานแนวทางหลวงชนบทชลบุรี)	
14	09.55	- ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินด้านน้ำมันของ บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด และสมาคมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG) เดินทางมาถึงพื้นที่เกิดเหตุ พร้อมโหมดับเพลิง	- สั่งการให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชนนำโหมดับเพลิงไปใช้ในการดับเพลิง - สั่งการชุดปฏิบัติการฉุกเฉินด้านน้ำมันของ บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด และสมาคมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG) เตรียมความพร้อมในการเก็บกู้น้ำมันที่รั่วไหล	- ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินด้านน้ำมันของ บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด และสมาคมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG) รายงานตัวต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์พร้อมส่งมอบโหมดับเพลิงเพื่อใช้ในการดับเพลิง	- ทต.หนองไม้แดง - กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน - บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด - IESG
15	10.05	- สามารถควบคุมสถานการณ์เพลิงไหม้ได้แล้ว			
		- หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน รายงานยืนยันความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ในการเข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ	- สั่งการให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน เข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บที่ติดอยู่ในรถทั้ง 2 คัน	- หน่วย EMS เข้าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ และนำมาพักในพื้นที่ปลอดภัย โดยมีเจ้าหน้าที่กู้ภัยคอยให้ความช่วยเหลือด้วย - หน่วยปฐมพยาบาลดำเนินการคัดกรองผู้บาดเจ็บ โดยจำแนกเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ระดับ 1 ผู้ป่วยฉุกเฉินวิกฤต; Emergent (สีแดง) ระดับ 2 ผู้ป่วยฉุกเฉินเร่งด่วน; Urgent (สีเหลือง) ระดับ 3 ผู้ป่วยฉุกเฉินไม่รุนแรง; Delayed (สีเขียว) - นำส่งผู้บาดเจ็บไปยัง รพ.วิภาวราม อมตะนคร รพ.ชลบุรี และ รพ.ค่ายนวนินทราชนิ	- ทต.หนองไม้แดง - กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน - กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
16	10.15	- สามารถดับเพลิงได้ทั้งหมดแล้ว	- สั่งการให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี ดำเนินการเก็บกู้น้ำมันที่รั่วไหล	- บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด และสมาคมอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมน้ำมัน (IESG) ทำแนวกันป้องกันน้ำมันไหลลงสู่แหล่งน้ำและท่อระบายน้ำสาธารณะ เพื่อทำการเก็บกู้น้ำมันที่รั่วไหล	- กลุ่มภารกิจด้านการจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี
17	10.25	- เก็บกู้น้ำมันที่รั่วไหลแล้วเสร็จ	- สั่งการให้สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี ตรวจสอบการปนเปื้อนของมลพิษในสิ่งแวดล้อม (แหล่งน้ำสาธารณะ) - สั่งการให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ ดำเนินการสอบสวนหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ	- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี ตรวจสอบการปนเปื้อนของมลพิษในสิ่งแวดล้อม (แหล่งน้ำสาธารณะ) จากกรณีน้ำมันรั่วไหล พร้อมทั้งรายงานผลให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์ทราบ - กรมการขนส่งทางบกดำเนินการสอบสวนหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ พร้อมทั้งรายงานผลให้ผู้บัญชาการเหตุการณ์ทราบ	- กลุ่มภารกิจด้านการจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี - กลุ่มภารกิจด้านการสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ
18	10.30	- สามารถระงับเหตุสาธารณภัยได้แล้ว	- สั่งการให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวกจราจรเปิดการจราจรบางส่วน - สั่งการให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน ดำเนินการเคลื่อนย้ายรถที่เกิดเหตุออกจากถนน พร้อมทั้งทำความสะอาดพื้นที่ให้เรียบร้อย - สั่งการให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน สอบสวนสาเหตุการได้รับบาดเจ็บ/การเกิดอุบัติเหตุ/จัดทำประวัติผู้ได้รับบาดเจ็บเพื่อใช้ติดตามการฟื้นฟูสภาพ	- สภ.เมืองชลบุรี, แขวงทางหลวงชลบุรีที่ 1, สำนักงานแขวงทางหลวงชนบทชลบุรี, ทต.หนองไม้แดง ดำเนินการเปิดการจราจรบางส่วน - สภ.เมืองชลบุรี, แขวงทางหลวงชลบุรีที่ 1, สำนักงานแขวงทางหลวงชนบทชลบุรี, ทต.หนองไม้แดง ร่วมกันเคลื่อนย้ายรถที่เกิดเหตุออกจากถนน พร้อมทั้งทำความสะอาดพื้นที่ให้เรียบร้อย - สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี	- กลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวกจราจร - กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน - กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน - กลุ่มภารกิจด้านการ

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ /เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงานที่ปฏิบัติ
18 (ต่อ)			จิตใจ/อนุญาตให้ผู้ได้รับบาดเจ็บเล็กน้อยที่ได้รับการรักษาพยาบาลและรอดูอาการแล้วกลับบ้านได้	ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี และสำนักงานขนส่งจังหวัดชลบุรี ทำการสอบสวนสาเหตุการได้รับบาดเจ็บ/การเกิดอุบัติเหตุ/จัดทำประวัติผู้ได้รับบาดเจ็บ และส่งมอบประวัติผู้ป่วยแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์ เพื่อใช้ประกอบการขอชดเชยเยียวยาต่อไป	สืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ
19	10.40	- สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติ	- สั่งการให้หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวกจราจรเปิดการจราจร	- สภ.เมืองชลบุรี, แขวงทางหลวงชลบุรีที่ 1, สำนักงานแขวงทางหลวงชนบทชลบุรี, ทต.หนองไม้แดง ดำเนินการเปิดการจราจร	- กลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวกจราจร
			- สั่งการให้ทุกหน่วยงาน/ทุกกลุ่มภารกิจกลับเข้าที่ตั้ง	- ทุกหน่วยงาน/ทุกกลุ่มภารกิจกลับเข้าที่ตั้ง	- กลุ่มภารกิจด้านความมั่นคง - กลุ่มภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย - กลุ่มภารกิจด้านการอำนวยความสะดวกจราจร - กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน - กลุ่มภารกิจด้านปฏิบัติการกู้ภัยและอพยพประชาชน - กลุ่มภารกิจด้านการจัดการคราบน้ำมันและสารเคมี - กลุ่มภารกิจด้านการสืบสวนอุบัติเหตุและการให้บริการขนส่งสาธารณะ

ลำดับ	เวลา	สถานการณ์ / เหตุการณ์	แนวทางการสั่งการ	การปฏิบัติที่คาดหวัง	กลุ่มภารกิจ/หน่วยงาน ที่ปฏิบัติ
19 (ต่อ)			- สั่งยกเลิก กอปภ.ทต. - สั่งตั้งศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์สำหรับประชาชนที่ได้รับผลกระทบและมอบหมายเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ ที่..... ทต.หนองไม้แดง หมายเลขโทรศัพท์..... - ส่งมอบพื้นที่คืน สภ.เมืองชลบุรี		ทต.หนองไม้แดง
20	10.50	แถลงข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	- สั่งการให้ ทต.หนองไม้แดงจัดเตรียมสถานที่แถลงข่าว - เชิญ หัวหน้ากลุ่มภารกิจ และ สนง.ประชาสัมพันธ์จังหวัด ร่วมแถลงข่าว		- ทต.หนองไม้แดง - หัวหน้ากลุ่มภารกิจ - สนง.ประชาสัมพันธ์จังหวัด

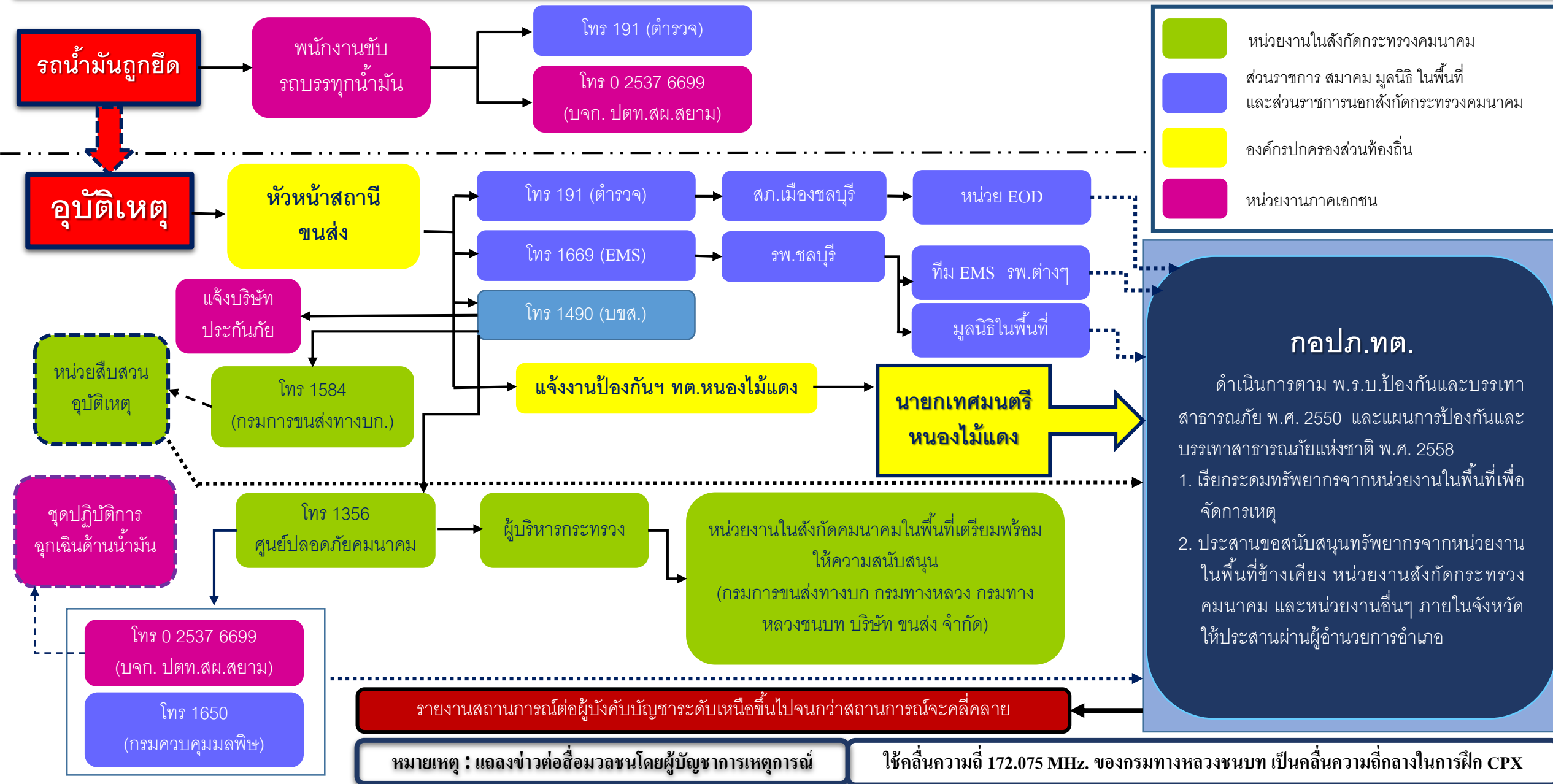
ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกซ้อมฯ นายกเทศมนตรี / หัวหน้ากลุ่มภารกิจ / วิทยากร / ฝ่ายอำนวยการและควบคุมการฝึก / ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมประเมินผลการฝึกซ้อม

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม
ฝ่ายอำนวยการและควบคุมการฝึก
มีนาคม 2560

ภาคผนวก
ข

แผนผังการประสานเพื่อการฝึกซ้อม

แผนผังการประสานเพื่อจัดการภัยความมั่นคงและสาธารณภัยระดับที่ 1 ก่อนการจัดตั้ง กอปภ.ทต.

ภาคผนวก

ค

ตัวอย่างแบบประเมินผลการฝึกซ้อม

แบบประเมินผลการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม ประจำปี 2560

ณ โรงแรมบางแสนเฮอริเทจ ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

วันอังคารที่ 28 มีนาคม 2560 (การฝึกซ้อมในที่บังคับการ; CPX)

(การฝึกซ้อมการบริหารจัดการภัยระดับที่ 1 : ผู้อำนวยการท้องถิ่นเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อหน่วยงาน (ที่ท่านสังกัด)..... ตำแหน่ง.....
2. ในการฝึกซ้อมครั้งนี้ ท่านได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมดำเนินการในส่วนใด
 - 2.1 ☐ ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม (ด้านใด)

☐ ผู้สั่งการ/บัญชาการ	☐ ความมั่นคง/ความสงบเรียบร้อย/จราจร
☐ ภัย/ควบคุมเพลิง/กำจัดคราบน้ำมัน	☐ กู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน
☐ สืบสวนอุบัติเหตุ/บริการขนส่งสาธารณะ	☐ สื่อสาร/ประชาสัมพันธ์
 - 2.2 ☐ ผู้สังเกตการณ์ (จากหน่วยงานใด)
 - 2.2.1 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม

☐ ส่วนกลาง	☐ ส่วนภูมิภาค จังหวัด..... (โปรดระบุ)
-----------------------------------	--
 - 2.2.2 หน่วยงานอื่นๆ

☐ หน่วยงานราชการ/อปท.	☐ ภาคเอกชน	☐ ประชาชน/อาสาสมัคร/มูลนิธิ
--	-----------------------------------	--
 - 2.3 ☐ ที่ปรึกษา / ฝ่ายอำนวยการและควบคุมการฝึก

ส่วนที่ 2 การบรรยายให้ความรู้และการเสนา

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม/สอดคล้อง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.1 ประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรยายให้ความรู้และการเสนา					
1.2 ความพึงพอใจการบรรยายของวิทยากร (ในภาพรวม)					
1) พ.อ.สมศักดิ์ ตั้งดำรงธรรม (รองเสนาธิการ มทบ.14)					
2) ร.ต.อ.เอนก เครือเชื่อนเพชร (บก.ภ.จังหวัดชลบุรี)					
3) นายศิวกร บัวป้อง (ปภ.จังหวัดชลบุรี)					
4) นายโสภาค กาแว่น (สำนักงานขนส่งจังหวัดชลบุรี)					
5) นายเชาวน์ พ่วงรักษ์ (บมจ.ปตท.สผ.)					
6) นายพรชัย พัฒนาพงษ์สถิตย์ (สนข.)					

ส่วนที่ 3 กระบวนการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมความพร้อมและแบ่งมอบภารกิจก่อนการฝึกซ้อมฯ

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม/สอดคล้อง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.1 สถานที่จำลองที่ใช้ในการฝึกซ้อม					
1.2 ระดับความรุนแรงของภัยที่กำหนด					
1.3 การลำดับเหตุการณ์ของการเข้าจัดการเหตุ					
1.4 การกำหนดบทบาทให้หน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมฝึกซ้อม					
1.5 การกำหนดหน่วยงานหลัก (เจ้าภาพ) ในการฝึกซ้อม					
1.6 วิธีการบริหารจัดการการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมบูรณาการในการฝึกซ้อม					
1.7 การจัดระบบสื่อสาร/วิธีการสื่อสารเพื่อส่งข่าวหรือสั่งการ					

มีต่อด้านหลัง

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกซ้อมในที่บังคับการ (CPX.)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม/สอดคล้อง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1 ท่านทราบบทบาทของท่านในการฝึกซ้อมครั้งนี้					
2.2 มีการอธิบายถึงจุดประสงค์และกระบวนการฝึกอย่างชัดเจน					
2.3 ก่อนเริ่มการฝึก ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามระเบียบในการจัดการภัย					
2.4 การให้ความรู้ก่อนแบ่งกลุ่มการฝึก					
2.5 ความเหมาะสมของรูปแบบที่ใช้ในการฝึกในที่บังคับการ					
2.6 ความเหมาะสมของการแบ่งกลุ่มการฝึก					
2.7 การอธิบายและการแนะแนวทางการฝึกช่วยให้ท่านเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น					
2.8 ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกซ้อมในที่บังคับการ					

ส่วนที่ 4 4.1 ข้อสังเกตในภาพรวม

- 1) จุดเด่นของการฝึกซ้อม.....
.....
.....
.....
- 2) จุดบกพร่องของการฝึกซ้อม.....
.....
.....
.....
- 3) ข้อจำกัดในการฝึกซ้อม.....
.....
.....
.....

4.2 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคม
ฝ่ายอำนวยการและควบคุมการฝึก
มีนาคม 2560

แบบประเมินผลการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม ประจำปี 2560
ณ สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดชลบุรี ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
วันพุธที่ 29 มีนาคม 2560 (การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ; FSX)
 (การฝึกซ้อมการบริหารจัดการภัย**ระดับที่ 1** : ผู้อำนวยการท้องถิ่นเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อหน่วยงาน (ที่ท่านสังกัด)..... ตำแหน่ง.....
2. ในการฝึกซ้อมแผนครั้งนี้ ท่านได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมดำเนินการในส่วนใด
 - 2.1 ☐ ผู้เข้าร่วมการฝึกซ้อม (ด้านใด)

☐ ผู้สั่งการ/บัญชาการ	☐ ความมั่นคง/ความสงบเรียบร้อย/จราจร
☐ ภัย/ควบคุมเพลิง/กำจัดคราบน้ำมัน	☐ กู้ชีพ/การแพทย์ฉุกเฉิน
☐ สืบสวนอุบัติเหตุ/บริการขนส่งสาธารณะ	☐ สื่อสาร/ประชาสัมพันธ์
 - 2.2 ☐ ผู้สังเกตการณ์ (จากหน่วยงานใด)
 - 2.2.1 หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม

☐ ส่วนกลาง	☐ ส่วนภูมิภาค จังหวัด..... (โปรดระบุ)
-----------------------------------	--
 - 2.2.2 หน่วยงานอื่นๆ

☐ หน่วยงานราชการ/อปท.	☐ ภาคเอกชน	☐ ประชาชน/อาสาสมัคร/มูลนิธิ
--	-----------------------------------	--
 - 2.3 ☐ ที่ปรึกษา / ฝ่ายอำนวยการและควบคุมการฝึก

ส่วนที่ 2 กระบวนการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม

1. การเตรียมความพร้อมและแบ่งมอบภารกิจก่อนการฝึกซ้อมแผนฯ

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม/สอดคล้อง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.1 สถานการณ์จำลองที่ใช้ในการฝึกซ้อม					
1.2 ระดับความรุนแรงของภัยที่กำหนด					
1.3 การลำดับเหตุการณ์ของการเข้าจัดการเหตุ					
1.4 การกำหนดบทบาทให้หน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมฝึกซ้อม					
1.5 การกำหนดหน่วยงานหลัก (เจ้าภาพ) ในการฝึกซ้อม					
1.6 วิธีการบริหารจัดการการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมบูรณาการในการฝึกซ้อม					
1.7 การจัดระบบสื่อสาร/วิธีการสื่อสารเพื่อส่งข่าวหรือสั่งการ					

2. การฝึกซ้อมเต็มรูปแบบ (FSX.)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสม/สอดคล้อง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1 บทบาทของผู้บัญชาการเหตุการณ์ในการควบคุมและสั่งการ					
2.2 ความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง ก่อปท.ทต.					
2.3 การประเมินสถานการณ์ (ความรุนแรงของภัย, ความเสียหาย)					
2.4 การควบคุมสถานการณ์ และการบริหารจัดการ					
2.5 ความคล่องตัวและรวดเร็ว ความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในการเข้าจัดการเหตุเพลิงไหม้					

2.6	การดูแลช่วยเหลือผู้ประสพภัย (บาดเจ็บ) ของระบบการแพทย์ฉุกเฉิน					
2.7	การดำเนินการด้านความมั่นคง					
2.8	การดำเนินการด้านการเก็บกู้วัตถุระเบิด					
2.9	การดำเนินการด้านการกั้นพื้นที่เกิดเหตุ					
2.10	การดำเนินการด้านการจัดจราจรเพื่อเข้าจัดการเหตุ					
2.11	การดำเนินการด้านการกำจัดคราบน้ำมันและสารเคมี					
2.12	ความคล่องตัวและรวดเร็ว ความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในการเข้าสืบสวนอุบัติเหตุ					
2.13	การแถลงข่าว /การประชาสัมพันธ์					
2.14	การบูรณาการการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมฝึกซ้อมในภาพรวม					
2.15	ในภาพรวมท่านคิดว่าการฝึกซ้อมแผนการป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม ทำให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และเกิดทักษะในระดับใด เมื่อต้องนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์จริง					

ส่วนที่ 3 3.1 ข้อสังเกตในภาพรวม

- 1) จุดเด่นของการฝึกซ้อม.....
.....
.....
.....
- 2) จุดบกพร่องของการฝึกซ้อม.....
.....
.....
.....
- 3) ข้อจำกัดในการฝึกซ้อม.....
.....
.....
.....

3.2 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

ในบทนี้ได้รวบรวมกฎหมาย นโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และภัยคุกคามด้านความมั่นคง โดยอ้างอิงจากแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) กระทรวงมหาดไทย และแผนพื้กำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ (กระทรวงกลาโหม และสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนโยบายสาธารณะ) โดยในคู่มือเล่มนี้คัดเลือกมาเฉพาะเฉพาะกฎหมาย นโยบาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาภัยในภาคคมนาคม และที่เล็งเห็นว่ามีความจำเป็นที่ผู้ใช้คู่มือจะต้องรู้ไว้เป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบด้วย

- (1) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
- (2) พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551
- (3) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551
- (4) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534
- (5) พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540
- (6) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502
- (7) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457
- (8) พระราชบัญญัติทางหลวงสัมปทาน พ.ศ. 2542
- (9) พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. 2535
- (10) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490
- (11) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
- (12) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- (13) พระราชบัญญัติสงเคราะห์ข้าราชการผู้ได้รับอันตรายหรือการป่วยเจ็บเพราะเหตุปฏิบัติราชการ พ.ศ. 2546
- (14) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551
- (15) พระราชกำหนดกองทุนส่งเสริมการประกันภัยพิบัติ พ.ศ. 2555
- (16) คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 85/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- (17) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายจากการบำบัดภัยอันตรายจากสาธารณภัย พ.ศ. 2554
- (18) ประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เรื่อง แบบหนังสือรับรองผู้ประสบภัย

(19) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติงานของผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน

(20) ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรื่องการจัดสรร เงินอุดหนุนเฉพาะกิจโครงการช่วยเหลือฟื้นฟูความเสียหายจากภัยพิบัติธรรมชาติและสาธารณภัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

(21) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การแต่งตั้งและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2553

(22) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2553

(23) ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองกรณี ผู้ประสบภัย หรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน ร้องขอหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์ หรือบริการอื่นใด พ.ศ. 2552

(24) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2564

(25) นโยบายข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. 2556 – 2559

(26) ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2557 – 2561)

(27) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558

(28) แผนหลักด้านความมั่นคงในภาคการขนส่ง ของกระทรวงคมนาคม

1. บทบาทหน้าที่ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- (1) จัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านคมนาคม ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
- (2) ปรับปรุงเส้นทางและโครงข่ายคมนาคม สนับสนุนภารกิจการส่งกำลังบำรุงพร้อมทั้งแก้ไขเส้นทางเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย
- (3) จัดให้มีเส้นทางสำรอง เส้นทางเลี่ยง หรือทำทางชั่วคราว รวมทั้งซ่อมหรือดัดแปลงแก้ไขสิ่งอำนวยความสะดวกในระบบคมนาคม เพื่อสนับสนุน การปฏิบัติงานของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และกองอำนวยการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่
- (4) สนับสนุนการอพยพเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากพื้นที่ประสบภัย หรือเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย เพื่อให้ประชาชนมีความปลอดภัย
- (5) สนับสนุนข้อมูลเส้นทางสัญจร เส้นทางเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่ประสบภัยสำหรับประชาชน
- (6) บูรณะ พื้นฟู เส้นทางคมนาคมที่ได้รับความเสียหายให้สามารถใช้งานได้โดยเร็ว
- (7) จัดทำระบบฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านคมนาคม
- (8) ให้การสนับสนุนงานด้านการจราจรในเส้นทางรับผิดชอบที่ประสบภัย
- (9) ประสานงานและรับแจ้งเหตุสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาสังคม

2. บทบาทหน้าที่ตามแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ

แผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ได้กำหนดวงรอบในการระดมสรรพกำลังไว้ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การเตรียมการ การระดมทรัพยากร และการเลิกระดมทรัพยากร โดยในขั้นการระดมทรัพยากร และการเลิกระดมทรัพยากร เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการประสานและอำนวยการ จึงขอกล่าวถึงเฉพาะในขั้นการเตรียมการซึ่งในส่วนของกระทรวงคมนาคมมีหน้าที่จัดเตรียมทรัพยากรในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนภารกิจด้านการคมนาคม ดังนี้

- (1) จัดทำแผนเตรียมพร้อมด้านการคมนาคมและแผนปฏิบัติการในระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ
- (2) จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรด้านการคมนาคมที่มีและใช้อยู่ในภารกิจปกติ รวมถึงการแสวงหาฐานข้อมูลทรัพยากรของหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจ และ/หรือมีประเภทของทรัพยากรในลักษณะเดียวกัน เพื่อเตรียมความพร้อมในการสนับสนุนทรัพยากรให้กับฝ่ายทหารในภาวะไม่ปกติ
- (3) จัดให้มีแผนงาน/แนวทาง/วิธีการ เพื่อเตรียมความพร้อมในการได้มาของทรัพยากรสำรองด้านการคมนาคมทั้งในภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ

(4) จัดให้มีคู่มือและระเบียบวิธีปฏิบัติสำหรับหน่วยงานในระดับราชการส่วนกลาง จังหวัด และ/หรือท้องถิ่นในการประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติของหน่วยทหารและ/หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เมื่อต้องระดมทรัพยากรด้านอากาศยาน

(5) ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการฝึกซ้อมตามแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ

(6) ดำเนินการฝึกซ้อมร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติตามแผนเตรียมพร้อมด้านการคมนาคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(7) จัดทำแผนด้านงบประมาณให้พร้อมที่จะดำเนินการแปลงงบประมาณในภาวะปกติ เป็นงบประมาณในภาวะไม่ปกติ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติการทางทหารที่อาจเกิดขึ้น

(8) กระทรวงคมนาคมและหน่วยงานในสังกัดที่สามารถให้การสนับสนุนทรัพยากรได้ตามแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ตรวจสอบฐานข้อมูลของทรัพยากรที่มีและใช้อยู่ในภาวะปกติและความพร้อมในการสนับสนุนทรัพยากรให้กับฝ่ายทหาร

(9) กระทรวงคมนาคมและหน่วยงานในสังกัดดำเนินการให้มีการตรวจสอบความพร้อมของแผนปฏิบัติการ/แผนงาน/แนวทาง/วิธีการ และคู่มือการปฏิบัติที่มีอยู่ รวมทั้งซักซ้อมความเข้าใจระหว่างหน่วยงานสังกัดเดียวกันและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(10) สถาปนาช่องทางการติดต่อผู้ประสานงานของกระทรวงคมนาคม และทุกหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและในระดับจังหวัดในฐานะหน่วยประสานงานหลักด้านการคมนาคม

3. แนวทางการดำเนินการของหน่วยงาน

แนวทางการดำเนินการของหน่วยงานเพื่อสนับสนุนภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มีดังนี้

3.1 สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม (สปค.)

ในฐานะศูนย์บัญชาการ/ประสานการสั่งการของผู้บังคับบัญชาระดับสูง/ประสานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม

(1) มอบหมาย สั่งการ เพื่อให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(2) บูรณาการงบประมาณและโครงการตามแผนปฏิบัติการ เพื่อให้การดำเนินงานตามกรอบภารกิจ เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

(3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลการเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร หรือปัจจัยต่างๆ ให้มีความทันสมัย เชื่อมต่อฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(4) ศูนย์ปลอดภัยคมนาคม (ศปค.คค.) ทำหน้าที่ประสานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม

(5) กลุ่มค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือประมง ทำหน้าที่ประสานงานการค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานหรือเรือที่ประสบภัย ทำหน้าที่เป็นศูนย์รับแจ้งเหตุการณ์ต่างๆ ด้านการขนส่งและจราจรทางน้ำและทางอากาศ

3.2 กรมเจ้าท่า (จท.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล ท่าเทียบเรือ พาหนะ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร ที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ให้ความสนับสนุนเรือ เจ้าหน้าที่ประจำเรือ และอุปกรณ์การขนส่ง การกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการประสานขอความสนับสนุนจากภาคเอกชนในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการกู้ภัยทางน้ำ ภัยจากอัคคีภัย และการขจัดคราบน้ำมันในทะเลและแม่น้ำ และด้านอื่นๆ เมื่อได้รับการร้องขอ

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการและการพิจารณาอนุมัติการบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงานทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามระยะเวลาอันควร

3.3 กรมการขนส่งทางบก (ขบ.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล สถานีขนส่งสินค้าและสถานีขนส่งผู้โดยสาร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร และรถโดยสาร รถบรรทุกของผู้ประกอบการขนส่งที่มีอยู่ประจำ และสามารถใช้งานได้แต่ละพื้นที่

(3) ประสานขอความสนับสนุนจากภาคเอกชนในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอในการสนับสนุนยานพาหนะ พนักงานประจำยานพาหนะ และอุปกรณ์การขนส่ง ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง

(4) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติการบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงานทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(5) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามระยะเวลาอันควร

3.4 กรมท่าอากาศยาน (ทย.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล สนามบิน เครื่องบินในความรับผิดชอบ ผู้ประกอบธุรกิจสายการบิน ในประเทศ พาหนะ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร ที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ประสานการสนับสนุนเครื่องบิน นักบิน และเจ้าหน้าที่ ประจำเครื่องบิน พร้อมอุปกรณ์ การขนส่ง การกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือการประสานขอความสนับสนุน จากภาคเอกชนในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการกู้ภัยจากอุบัติเหตุร้ายแรงทางอากาศ จัดหาพื้นที่และ สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านอื่นๆ เมื่อได้รับการร้องขอ

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติ ตามระยะเวลาอันควร

3.5 กรมทางหลวง (ทล.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุม ทั่วทุกพื้นที่ และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล พาหนะ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการก่อสร้างและบำรุงทางและ อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร ที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีอยู่ประจำและ สามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ให้การสนับสนุนยานพาหนะ พนักงานประจำยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการก่อสร้าง และบำรุงทาง การขนส่ง การกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย และด้านอื่นๆ ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการประสานขอความสนับสนุนจากภาคเอกชนในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอ

(4) เตรียมการและจัดให้มีเส้นทางสำรอง หรือทำทางชั่วคราว และซ่อมหรือดัดแปลงแก้ไข สิ่งอำนวยความสะดวกและปลอดภัยในการขนส่ง โดยเฉพาะถนน หรือสะพานที่ชำรุดเสียหาย ให้สามารถ ใช้บริการขนส่งทดแทนจนเชื่อมโยงและประสานการขนส่งได้

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติ ตามระยะเวลาอันควร

3.6 กรมทางหลวงชนบท (ทช.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุม ทั่วทุกพื้นที่ และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล พาหนะ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการก่อสร้างและบำรุงทางและอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร ที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ให้การสนับสนุนยานพาหนะ พนักงานประจำยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการก่อสร้างและบำรุงทาง การขนส่ง การกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย และด้านอื่นๆ ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการประสานขอความสนับสนุนจากภาคเอกชน/ภาคประชาชน (อสทช.) ในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอ

(4) เตรียมการและจัดให้มีเส้นทางสำรอง หรือทำทางหรือสะพานชั่วคราว และซ่อมหรือดัดแปลงแก้ไขสิ่งอำนวยความสะดวกและปลอดภัยในการขนส่ง โดยเฉพาะถนนหรือสะพานที่ชำรุดเสียหายให้สามารถใช้บริการขนส่งทดแทนจนเชื่อมโยงและประสานการขนส่งได้

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงานทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามระยะเวลาอันควร

3.7 สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.)

(1) จัดทำแผนสนับสนุนการปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านคมนาคมในระดับกระทรวง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินด้านคมนาคม (สปฉ. 1) ตามกรอบแนวทางของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(2) จัดทำคู่มือการประสาน/จัดการสาธารณภัย เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(3) จัดการฝึกซ้อมเตรียมความพร้อมให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการรับมือกับภัยที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งสาธารณภัยและภัยคุกคามด้านความมั่นคงในระบบคมนาคม

(4) ประสาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการฯ ด้านคมนาคม รวมทั้งทบทวน/ปรับปรุงแผนปฏิบัติการฯ ด้านคมนาคม ให้มีความเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนไป

(5) ปฏิบัติภารกิจประสาน/สนับสนุน ตามที่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงกระทรวงคมนาคมมอบหมายและสั่งการ

3.8 การรถไฟแห่งประเทศไทย (รฟท.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้น การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล รถไฟ เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการก่อสร้างและซ่อมบำรุง และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ให้การสนับสนุนการขนส่งโดยรถไฟ เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการก่อสร้าง และซ่อมบำรุง การกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย และด้านอื่นๆ ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง เมื่อได้รับการร้องขอ

(4) เตรียมความพร้อมและจัดการเพื่อให้การขนส่งทางรถไฟ เป็นอีกช่องทางให้สามารถให้บริการขนส่งได้อย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดภัยพิบัติ

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติ ตามระยะเวลาอันควร

3.9 การทำเรือแห่งประเทศไทย (กทท.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุม ทั่วทุกพื้นที่และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้น การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล ท่าเรือ พาหนะ เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้

(3) ให้ความสนับสนุนพื้นที่ในการเก็บ ขนถ่าย เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องอุปโภค บริโภค เพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติ เมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการกู้ภัยทางน้ำ ภัยจากอัคคีภัย ภัยที่เกิดจากสารเคมีและ วัตถุอันตราย และด้านอื่นๆ เมื่อได้รับการร้องขอ

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติ ตามระยะเวลาอันควร

3.10 การรถไฟฯขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุม ทั่วทุกพื้นที่และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้น การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล รถไฟฟ้า เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการซ่อมบำรุง และ อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัยที่มีอยู่ประจำและสามารถ ใช้งานได้

(3) ให้การสนับสนุนการขนส่งโดยรถไฟฟ้า เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการซ่อม บำรุง การกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย และด้านการรักษาความปลอดภัยพื้นที่ เมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงานทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(5) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติ ตามระยะเวลาอันควร

3.11 การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (กทพ.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุม ทั่วทุกพื้นที่ และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล พาหนะ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ในการก่อสร้างและบำรุงทางและ อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัยที่มีอยู่ประจำและสามารถ ใช้งานได้

(3) ให้การสนับสนุนยานพาหนะ พนักงานประจำยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการซ่อมและบำรุงทาง การกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย และด้านอื่นๆ ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการประสานขอความสนับสนุนจากภาคเอกชนในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอ

(4) เตรียมความพร้อมและการบริหารจัดการซ่อมบำรุงเส้นทาง หรือดัดแปลงแก้ไข ให้สามารถใช้เส้นทางได้โดยเร็ว

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติ ตามระยะเวลาอันควร

3.12 องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่ว ทุกพื้นที่ และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล อยู่จอดรถ ท่าจอดรถโดยสาร รถโดยสาร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ให้ความสนับสนุนรถโดยสาร พนักงานขับรถ และพนักงานประจำ และอุปกรณ์การขนส่ง ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อการขนส่งผู้โดยสาร รวมทั้งการประสานขอความสนับสนุน จากภาคเอกชนในเครือข่าย เมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(5) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามระยะเวลาอันควร

3.13 สถาบันการบินพลเรือน (สบพ.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล สนามบิน เครื่องบินในความรับผิดชอบ นักบินและประสบการณ์บิน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานปกติและมีอยู่ประจำสามารถใช้งานได้

(3) ให้ความสนับสนุนเครื่องบิน นักบิน และเจ้าหน้าที่ ประจำเครื่องบิน และอุปกรณ์การขนส่ง ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง เมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการกู้ภัยจากอุบัติเหตุร้ายแรงทางอากาศ จัดหาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านอื่นๆ เมื่อได้รับการร้องขอ

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามระยะเวลาอันควร

3.14 บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) (บกท.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูลเครื่องบินในความรับผิดชอบ ธุรกิจเครื่องที่เกี่ยวข้อง พาหนะ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ให้ความสนับสนุนเครื่องบิน นักบิน และเจ้าหน้าที่ ประจำเครื่องบิน และอุปกรณ์การขนส่ง การกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการประสานขอความสนับสนุนจากภาคเอกชนในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดหาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านอื่นๆ เพื่อการบรรเทาสาธารณภัยเมื่อได้รับการร้องขอ

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามระยะเวลาอันควร

3.15 บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล สถานีขนส่งผู้โดยสาร รถโดยสาร อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ให้ความสนับสนุนรถโดยสาร พนักงานขับรถ และพนักงานประจำรถ ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อการขนส่งผู้โดยสาร รวมทั้งการประสานขอความช่วยเหลือจากภาคเอกชนในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดหาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านอื่นๆ ในพื้นที่สถานีขนส่ง เพื่อการบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน เมื่อได้รับการร้องขอ

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติ ตามระยะเวลาอันควร

3.16 บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) (ทอท.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล สนามบิน พาหนะ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัยที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้แต่ละพื้นที่

(3) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย จัดหาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวก และบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนผู้ประสบภัย เมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติ การบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงาน ทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสบภัย

(5) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุน การปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติ ตามระยะเวลาอันควร

3.17 บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (บวท.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูลศูนย์และหอบังคับการบิน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัยที่มีอยู่ประจำ และสามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านการควบคุมจราจรทางอากาศ เครื่องบิน นักบิน และเจ้าหน้าที่ประจำเครื่องบิน รวมทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งการประสานขอความช่วยเหลือและสนับสนุนจากภาคเอกชนในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการกู้ภัยจากอุบัติเหตุร้ายแรงทางอากาศ จัดหาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านอื่นๆ เมื่อได้รับการร้องขอ

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติการบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงานทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสมภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามระยะเวลาอันควร

3.18 สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.)

(1) จัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของหน่วยงานให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่ และสาธารณภัย โดยให้กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติตั้งแต่ขั้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และการฟื้นฟู

(2) จัดทำฐานข้อมูล สนามบิน เครื่องบินในความรับผิดชอบ ผู้ประกอบธุรกิจสายการบินในประเทศ พาหนะ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์เครื่องมือสื่อสาร ที่ใช้งานปกติ รวมทั้งที่ใช้ในการกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ที่มีอยู่ประจำและสามารถใช้งานได้ในแต่ละพื้นที่

(3) ประสานการสนับสนุนเครื่องบิน นักบิน และเจ้าหน้าที่ ประจำเครื่องบิน พร้อมอุปกรณ์การขนส่ง การกู้ภัยและบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือการประสานขอความช่วยเหลือและสนับสนุนจากภาคเอกชนในเครือข่ายเมื่อได้รับการร้องขอ

(4) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการกู้ภัยจากอุบัติเหตุร้ายแรงทางอากาศ จัดหาพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านอื่นๆ เมื่อได้รับการร้องขอ

(5) ให้หน่วยงานกำหนดขั้นตอน สายการบังคับบัญชา สั่งการ และการพิจารณาอนุมัติการบูรณาการด้านการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนระหว่างหน่วยงาน รวมทั้งมอบหมายผู้ประสานงานทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ประสมภัย

(6) จัดทำคู่มือการปฏิบัติของหน่วยงานเพื่อการประสานการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานหลักในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจัดให้มีการฝึกซ้อมการปฏิบัติตามระยะเวลาอันควร